Ե. ՏԱՐԻ 1412 ԹԻՒ ՀԱՅՈՑ 4330 ՀՈՒՆ 10 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 19 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1888 (Ն. Տ.) 1 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1888 24 ՄՈՒՀԱՐՐԷՄ 1306

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ՈՐՔ ԻՐ ԻՆՉ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 19 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, 1888

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

(Թղթակցէն Վիեննայէ Նոյեմբերէն, 24 սեպտ.)

Վերստին զրոյց կայ թէ Պուլկարիա իրեն համար տարբեր վիճակ մը հրատարակել կ'ուզէ. Ռուս լրագիրք և Կ. Պոլսէ գրուած նամակ մը այսօր նոյն զրոյցը կը կրկնեն. Այս նամակ կ'ըսէ թէ պուլկար նախարար Նաչեւիչ վերջերս ի Կ. Պոլիս ուղեւորութեան առթիւ յիշեցուցած է որ եթէ բարեկամական ընթացք մը չբռնուի Պուլկարիոյ մասին, Ֆերտինանտ Իշխան կրնայ հարկադրիլ տեղի տալու ազգային զգացման և իրաց տարբեր վիճակ մը հաստատել.

Գաղտնիք մը չէ որ տարւոյս սկիզբը Ֆերտինանտ Իշխան, պուլկարական խնդրոյն ուրիշ եղանակաւ կարգադրումէն յուսահատ, Իշխանապետութիւնը տարբեր վիճակի մը մէջ դնել կ'ուզէր, բայց Պ. Սթամպուլով հակառակեցաւ. Եւ այն պատճառք զորս Պ. Սթամպուլով յանձամ ի մէջ բերաւ, ցայսօր կան տակաւին. Բայց Պուլկարիա ...

...

... և Կայսրութեան հաստատման գործին ամենէն եռանդուն և ազդեցիկ գործիչն ինք (Ֆրետերիկ գահաժառանգն) եղած էր. Բնական է որ այսպիսի յայտնութիւն մը դժգոհութիւն պատճառէ Պիզմարք Իշխանին.

ՆՈՒՊԱՐ ՓԱՇԱ ԵՒ ԵԳԻՊՏՈՍ

(Թղթակցէն Գահիրէէ Թղթակցէն, 17 սեպտ.)

Չորս ու կէս տարի պաշտօնավարութենէ յետոյ, Նուպար փաշա կը գտնէ ինքզինք այն նշանաւոր Արեւելցւոց դիրքին մէջ երբ իրենց իշխանութիւնը կը կորսնցնեն. Լքեալ իր նախորդ պաշտօնակցաց կողմէ, ստորադաս չողոքորթներէ հեռացած, և յայտնապէս հարուածեալ այնպիսի ան- ...

...

... կատարին էր հասած, Թշուառութեան յետին տառապանքները կրելով մեռած է.

Իռլանտացի երկու քահանայներ վեց շաբթուան բանտարկութեան դատապար- ...

—)(30)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺՈՐԺ ՕՆԷ

ԿԵՆԱՑ ՊԱՅՔԱՐՆԵՐԸ

ՍԵՐԺ ՊԱՆԻՆ

Անուշաբոյր զովութիւն մը կը տիրէր առանձնոցին մէջ. Քէյրօլ անդ ապաստանած էր արդէն Ժաննի եւ օրիորդ Սիւզան Հէրծօկի հետ. Մանկամարդ աղջիկը, ...

Թուղլոյ գիծը. իսկ եթէ չպիտի չինէք, Թողէք որ արդէն գտնուած գիծերը ձեզ ցուցնեմ, որով կարենաք յառաջ երթալ։ Այս է աՀա մեր բովանդակ դժուարութիւնն, որ ի սկզբանէ տեղի ունեցած է։ Ելեւմտից մատակարարութեան մասին վարչային գաղափար մը չկայ։ Ըսին ինձ թէ երկիրն Հարուստ է, և տուրքերը թեթեւ են։ Պէտք էր որ այս գաղափարաց դէմ մաքառէի, մաքառեցայ, և վերջապէս յաջողեցայ։ Հանրային շինութեանց ճիւղին մէջ, ըստ Պ. Մօնքրիէֆ, ամէն ոք եղծում կը գործէ ի գաւառս. ուստի պնդեց որ ո՛չ միայն իւր երկրաչափք ջրոյ մատակարարութեան գործն ստանձնեն, այլ և ոռոգման գործոյն ալ իրենք ուղղութիւն տան։ Միւտիրները (գաւառի կառավարիչները) բառնալ և անոնց տեղ իւր ջրոյ տեսչաց Միւտիրի պաշտօն տալ կ'ուզէր։ Այս գաղափարին դէմ ալ մաքառեցայ, եւ պնդեցի որ երկրաչափներու պաշտօնը ջուր մատակարարել է միայն, սակայն Միւտիրն յատուկ և անձնական պատասխանատուութիւն մը ունի իւր գաւառին Համար։

«Ասոնցմէ զատ Պ. Քլիֆորտ Լոյտ գաւառաց մէջ մեծամեծ զեղծումներ կը գտնէ. Հին օրինաց Համաձայն Միւտիրք իրաւունք ունին «կասկածաւոր» անձինքը ձերբակալել, եւ առանց դատաստանի արտաքսել. այս վերջինը Րիազ փաշայի Նախորդ Նախարարութեան օրով տեղի կունենար, երբ 1300 «կասկածաւոր անձինք» քարի Հանքերը աշխատելու ղրկուեցան։ Պ. Լոյտ կ'ըսէ թէ այս վտանգաւոր իրողութիւն մ'է. ասոր իբրև դարման ի՞նչ կ'ընէ. բանտերը կը պարպէ. Միւտիրներուն իշխանութիւնը կառնու, և ոստիկանութեան սպաներուն կը յանձնէ կառավարչական գործադիր իշխանութիւն։ Հետեւանքը կը լինի Միւտիրներու իշխանութեան կործանում, և երկրին մէջ ամէն ուրեք աւազակութեան ծաւալում։ Ասոր վրայ ըսի. ո՛չ, Հին դրութեան վերադառնալ պէտք է, բայց ամենայն զգուշութեամբ։ Միւտիրը դարձեալ «կասկածելին» ձերբակալելու է, և դատարանի մը առջեւ տանելու է, որ կազմեալ պէտք է լինի իմով, դատաւորով մը և գաւառին երկու կամ երեք Շէյխերով։ Եւ այսպէս Միւտիրին իշխանութիւնը պահեցի, և սոյն իշխանութեան զեղծումն արգիլեցի։ Միւտիրը պատասխանատու բռնեցի, և աւազակութիւնը դադրեցուցի։ Ես ասոնք բարենորոգում կը կոչեմ, իսկ Պ. Քլիֆորտ Լոյտի ըրածն ալ յեղափոխութիւն կը կոչեմ։

«Գալով այժմ տարապարՀակ աշխատութեան բարձման, դուք աւով կը պարծիք յԱնգլիա, եւ ձեր միջամտութեան կը վերընծայէք, և իրաւամբ իսկ. Բայց Հարցուցէք Պ. Մօնքրիէֆի թէ առանց ինձ կարո՞ղ էր արդեօք ի գլուխ Հանել. Նա անշուշտ պիտի պատասխանէ թէ «ոչ». զի պարկեշտ անձ մ'է, և չկրնար ճշմարտութեան Հակառակը խօսիլ....

«Ըսուեցաւ թէ ջրի Համար տուրք մը դրուելու է. մերժեցի. Գիտէի որ Ֆէլլահն արդէն իր ջրոյն Համար տուրք կը վճարէ. Իսմայիլ փաշան տուրքերը 10 առ 100 բարձրացուցած էր՝ ոռոգմանց աւելնալուն Համար. Ի՞նչպէս կարելի էր նորէն տուրք դնել՝ արդէն աւելցած տրոց վրայ. Ես ամէն ժամանակ ձեր Հռչակած նպատակին ծառայեցի, սակայն երկրին պայմանաց Համեմատ. Դարձեալ, երկուքնիս ալ գանձային Հաւասարակշռութիւն կ'ուզենք. բայց ձեր գանձային իշխանութիւնք միայն մէկ գաղափար կը տածեն, «տուրք, դարձեալ տուրք». իմ գաղափարս այս է. (1) լաւագոյն տուրքը ծախուց խնայութիւնն է. (2) անմշակ Հողեր մշակել. Առաջինն իրագործելու Համար գանձային մասնախումբը Հաստատեցի՝ ուշի ուշով քննելու Համար այն ամէն առաջարկներ որք ծախուց աճում կը տրամադրեն. Սոյն յանձնախումբ երբեմն շատ յառաջ գնաց. այդ ալ իմ յանցանքս չէր. սակայն անՀուն և կարևոր ծառայութիւններ մատոյց. Երկրորդն յաջողցնելու Համար մեծաքանակ և անմշակ Հողեր ձրի բաշխեցի, երեք վեց և տասը տարի տուրք չառնելու պայմանաւ. 250,000 ֆէտտան Հող արդէն բաշխած եմ, ուր մէջ մշակութիւն կը լինի. Այս Հողերուն ոռոգման Համար Նուպարիյէ ջրանցքն ալ շինուած է, առանց Տէրութեան փարա մը ծախք պատճառելու. Հանրային կարևորութիւն ունեցող մեր այս առաջին գործ մասնաւոր դրամագլխով ի գլուխ ելաւ. Սոյն ջրանցքին շինութեան Համար ձեռքէ ձեռք անցած դրամն ալ Հաշւոյ առնելու էք այս ամայի Հողերուն մշակութեան Համար, և յիշեցէք նաև որ ես այս միջոցն Հակառակ գանձային իշխանութեանց ի գործ դրի, որք մինչեւ իսկ Հանրային Պարտուց Վարչութեան ստիպումներ ըրին որ այս Հողերը տալուս Համար զիս ի դատ կոչեն. Սակայն այժմ սոյն ձեռնարկիս կարեւորութիւնն և յաջողութիւնը ճանչելով, սկսան իրաւունք տալ ինձ, և ջրանցքին և Եգիպտոսի Համար ի նորոյ վաստկուած սոյն Հողերուն իմ անունս տուին.

«Թերեւս ժամանակին ինձ արդարութիւն լինի՝ վարչութիւնը պարզելու Համար ըրած փորձիս նկատմամբ, որ անկման առիթ եղաւ. Փոխանակ անընդՀատ ծանր տուրքեր դնելու, ես միշտ խնայութիւն և երկրին բարգաւաճումը քարոզած եմ, և կ'ամբաստանուիմ իբրեւ բարենորոգման խափանարար. Վերջապէս, Ֆրանսացւոյ մը պաշտօնը ջնջել միտող խնայողական առաջարկներուս Համար Ֆրանսայի գործակալն ինձ դէմ բողոքեց. Թոֆիք անմիջապէս Հեռագրեց ինձ որ ետ կենամ. Հնազանդեցայ, սակայն և անմիջապէս Նորին Բարձրութեան ուշադրութիւնն Հրաւիրեցի մայիս 24ի տեղեկագրին վրայ, զոր ստորագրած էին Սըր Էտկար Վինսընթ, Սըր Քօլին Սքոթ Մօնքրիէֆ, Եաքուպ Արթին փաշա և Պլում փաշա, յորում յստակ ըսուած էր թէ ես գանձային իշխանութեանց կողմէ ներկայացեալ խնայողական շատ մը առաջարկները մերժելուս Համար պատասխանատու էի. Նորին Բարձրութեան իմացուցի թէ այսպիսի ամբաստանութիւնք եղած են ինձ դէմ, այսինքն իւր կառավարութեան ներկայացուցչին դէմ, կառավարական պաշտօնէից կողմէ. ուստի խնդրեցի իրմէ որ կամ ինք պաշտպանէ զիս, և կամ թոյլատրէ ինձ որ ինքզինքս պաշտպանեմ. Թոֆիք կատարելապէս լուռ կեցաւ. Ըսի թէ այնքան յարգանք եւ երախտագիտութիւն կը տածեմ Ն. Բարձրութեան նկատմամբ, որ կը զգուշանամ ես ինքս Հրաժարական տալով Հռչակելու Հրաժարմանս պատճառներն, որք կրնան չփոթեցնել զինք. «Բայց, ըսի, Ձեր Բարձրութիւն իշխանութիւն ունի երբ որ ուզէ զիս պաշտօնանկ ընելու.»

«Հետեւեալ օրն ստացայ խտիվական ծանօթ նամակն, որով պաշտօնանկ կ'ընէր զիս.

«Այս մանրամասնութեանց մէջ մըտայ, զի ըսուեցաւ թէ Նախարարական վերջին խորՀրդոյն մէջ Թոֆիքին դէմ վիրաւորիչ լեզու գործածեր եմ. ըսածս այդ էր, և ոչ աւելի ինչ. Միւս Նախարարք Հոն էին, և եթէ ձայնս բարձրացուցած լինէի, անոնք անշուշտ կը լսէին. Բայց կը փափաքիմ յայտարարել թէ երբեք արտաքին քաղաքավարութեան և յարգանաց մասին թերացած չեմ Հանդէպ Ն. Բարձրութեան.

«Ուրախ եմ որ իմ օրովս Եգիպտական վարչութիւնն իւր դժուարագոյն ժամանակն անցուցած է. Իմ յաջորդիս՝ Րիազ փաշայի պաշտօնն Համեմատապէս դիւրին պիտի լինի, շնորՀիւ իմ գործածներուս. Եգիպտական վարչութիւնն այժմ կանոնաւոր և բարեկարգութեան մը մէջ է. Մեծապէս կրթած եմ այն պաշտօնեաներէ շատերը զորս Անգլիա ղրկած էր զմեզ կրթելու. Նոքա սկսած են Հասկնալ երկիրն, և կը յուսամ թէ ուրիշ անգամ չեն փորձեր այն յիմարական գաղափարներ որովք եկած էին յԵգիպտոս։»

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Երուսաղէմայ Պատրիարքական Գեր. Տեղապահէն կողմէ առ Ամեն. Տ. Ցաւութիւն Սրբազան ուղղեալ Հեռագիր մը դարձեալ կը գանգատի Լատինաց դէմ որք կը չարունակեն իրենց ոտնձգութիւններն և կը պատմէ թէ անցեալ օր Լատինք մեր և Յունաց լուսարարներուն վրայ յարձակելով գանակոծեր և խիստ սաստիկ գաւազաններով վիրաւորեր են զանոնք. Հեռագիրը կը յարէ թէ իրաց այս վիճակը կրնայ տեղի տալ ծանր Հետեւանաց և միանգամայն կը ծանուցանէ թէ բողոքոյ Հեռագրեր ուղղուած են առ Բարձր. Մեծ Եպարքոսն և առ Դատական Վսեմ. Նախարարն.

Երուսաղէմայ Ամեն. Ս. Պատրիարքն այս խնդրոյն վրայ անմիջապէս Թագրիր մը ուղղեց Դատական Վսեմ. Նախարարին.

Ռուս լրագրաց մէջ կը կարդանք թէ Վեհ. Մակար կաթողիկոսը սեպտեմբերի վերջերն Էջմիածնէն Թիֆլիզ պիտի ուղեւորի.

ՄԻԱՑԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ՀԱՅՈՑ

Ազգային առաջնակարգ բժիշկներէն Մեծ. Տօքթէօր Թորգոմեան էֆէնտի իւր բարեկամներէն Մեծ. Արամեան Յովհաննէս էֆէնտիի առաջարկութեամբ իւր «Դիեցումն» անուն անդրանիկ ու օգտաշատ երկասիրութիւնն իւր ծախուք տպագրել տալէ յետոյ Ընկերութեանս նուիրած լինելով ամբողջովին, նուիրական պարտաւորութիւն կը Համարինք ներկայիս մեր ջերմագին շնորՀակալիքը մատուցանել Հրապարակաւ թէ՛ աղնիւ Տօքթորին որ Համակրանաց այսպիսի ապացոյց մը կը շնորՀէ մեզ եւ այսու նիւթական կարեւոր օժանդակութիւն մը կ'ընծայէ միանգամայն Ընկերութեանս, և թէ՛ աղնիւ Արամեան էֆէնտիի որ այսպիսի ազգօգուտ գաղափար մը յղացած է առաջին անգամ։

Ի դիմաց Հայոց Միաց. Ընկերութեանց
Տնօրէն Ժողովոյ

Ատենադպիր — Ատենապետ
Կ. ԲԱՊՈՒՃՃԵԱՆ — Լ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

ՆՇԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Երէկ ի Գատըգիւղ Զօպանեանց տան մէջ տեղի ունեցաւ Ազն. Օրիորդ Եւփիմէ Զօպանեանի նշանախօսութիւնն ընդ Մեծ. Թովմաս էֆէնտի Աւետիսեանի.

ՄՈՆԹԷ ՔՐԻՍԹՈՅԻ ՈՐԴԻՆ
(Թարգմ. Հ. Ս. Դուրեան)

Սոյն Հետաքրքրաշարժ վէպին Գ. Հատորն որ կը բաղկանայ 256 մեծադիր երեսներէ, լրացած և կազմուած լինելով, կը վաճառուի ի կեդրոնատեղին, Զ. Կ. Թորոսեան էֆ. ի գրատունն, ի Կ. Պոլիս.

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ ԱՍՏԻՃԱՆՔ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Նորակազմ երկրագործական դրամատան ընդՀանուր տնօրէն անուանեցաւ Ելմտական Նախարարութեան Նախորդ խորՀրդական Վսեմ. Փորթուգալ Միքայէլ էֆէնտի.

Նոյն դրամատան երկրորդ տնօրէն անուանեցաւ Արտաքին գործոց Նախարարութեան քարտուղարներէն Շէվքէտ պէյ.

Հըլէ գաւառին (Պասրա) կառավարիչ անուանեցաւ Թաայի (Նէժէն) Նախորդ կառավարիչ Նաճեպ Նիւզհէթ պէյ.

Պոլսոյ Նախնական դատարանի Հոգուգի երկրորդ ճիւղին Նախագահ անուանեցաւ նոյն ճիւղի անդամ Սալիտ պէյ որ արդէն փոխանորդաբար կը վարէր այդ պաշտօնը.

Պոլսոյ Նախնական դատարանին անդամ անուանեցաւ իրաւագիտական վարժարանի շրջանաւարտներէն Միտհատ պէյ.

—

Սանճէքի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ Գալդանէլէն գաւառակին (Մանասթըր) գայմագամ Ալի Նէճիպ պէյի և Սուրիոյ Նահանգին Մէարիֆի ժողովոյ անդամ Ահմէտ Իզզէթ էֆէնտիի.

—

Երկրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ կայս. անձնապաՀ զօրանակին պաՀեստի զօրաց 16րդ զօրաբաժնի 32րդ կիսաբաժնին, որ ի Էնկիւրի, Հրամանատար Միրլիվա Ապտիւլադիֆ փաշայի.

Երրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Ե. զօրաբանակին սպայակոյտի Նախագահ Միրլիվա Մուսթաֆա Իզզէթ փաշայի.

Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ ծէզաիրցի վախճանեալ Էմիր Ապտիւլգաթերի մեծ որդի Մէհմէտ փաշայի.

Առաջին կարգի Շէֆգաթ արարողապետ Մունիր փաշայի կնոջ.

Երկրորդ կարգի Շէֆգաթ՝ Բըրէնս Հալիմ փաշայի երեք աղջկանց.

—

ՄԵԿՆՈՒՄՆ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԵԾ-ԴՈՒՔՍԵՐՈՒՆ

Ինչպէս շաբաթ օրը ծանուցինք, Սերկիոս ու Պաւել Մեծ Դուքսերն և Էլիզապէթ Մեծ Դքսուհին նոյն առաւօտուն ժամ 9 1/2ին մեկնեցան մայրաքաղաքէս [illegible] շոգենաւով.

Արտաքին գործոց Նախարար Սայիտ փաշա, արարողապետ Մունիր փաշա, առաջին թիկնապաՀ Մէհմէտ փաշա և Խարիճիյէի արարողապետ Իպրահիմ պէյ [illegible] շոգենաւուն երթալով յանուն Վեհ. Սուլթանին ողջերթ մաղթեցին Նոցին Բարձրութեանց.

Մեծ Դուքսերն ու Մեծ Դքսուհին ուղղակի Զմիւռնիա պիտի երթան ուր պիտի մնան քսան-չորս ժամու չափ. Այտընի կուսակալին Հրաման ղրկուած է արժանավայել յարգանօք ընդունիլ կայսերազուն Հիւրերն, առաջնորդել զնոսս Զմիւռնիոյ շրջակայ պատմական վայրերն և յետոյ ճեղ Հացկերոյթ մը տալ ի պատիւ Նոցին Բարձրութեանց.

Զմիւռնիոյ ռուսական Հիւպատոսարանին մէջ եւս մեծամեծ պատրաստութիւնք տեսնուած են.

Կայս. ԹիկնապաՀ Ահմէտ ու Ալի Րիզա փաշաներն և Պ. Օնու [illegible] շոգենաւով Նախ գնացած են, անդ Հարկ եղած պատրաստութեանց Հսկելու Համար.

—

ՄԵԾ-ԴՈՒՔՍԵՐՆ ԵՒ ՅՈՒՆԱՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ

Այն այցելութեան միջոցին զոր Ռուսիոյ Մեծ Դուքսերն ու Մեծ Դքսուհին տուին Յունաց Ամեն. Պատրիարքին ի Ֆէնէր, Տ. Դիոնէսիոս Ե. Հետեւեալ խօսքերն ուղղեր է Ն. Բարձրութեանց.

«Բարձրապատիւ Իշխանք,

«Անչափելի ուրախութեամբ կ'ընդունիմք այսօր Ձեր Կայսերական Բարձրութիւնքն Քրիստոսի այս մեծ Եկեղեցւոյն մէջ. Մեր սրտին խորէն ողջունելով Ձեր բարեբաստիկ գալուստն ի մեզ, կ'ըսեմք ձեզ «Բարեաւ եկաք». Փառք կուտանք ամենակալին Աստուծոյ որ Հաճեցաւ վիճակել մեզ, մեր առաքելական և պատրիարքական աթոռոյս բարձունքէն օրՀնել Ձերդ կայսերական Բարձրութեանց վեՀաշուք գլուխներն, Մեծ Դուքս Սերկիոս և Նորա Օգոստափառ ամուսինն Էլիզապէթ Մեծ Դքսուհին և Մեծ Դուքս Պաւել, ամենասիրեցեալ եղբարք Ն. Կ. ՎեՀափառութեան Աղէքսանդր Գ.ի, կայսր Համայն Ռուսաց, որք՝ մեր Սուրբ Եկեղեցւոյ նկատմամբ բարեպաշտական զգացումէ մը մղեալ՝ կուգաք այցելել այս սպասկառելի և պատմական Պատրիարքարանն՝ կեդրոն Ուղղափառութեան, այսպէս Ձեր Օգոստափառ ներկայութեամբ ամրապնդելով Հաւատոյ նուիրական կապերն, կապեր որք այնքան անքակտելի կերպիւ կը միացնեն այս Սուրբ Մայրն՝ Յիսուսի Քրիստոսի Մեծ Եկեղեցին, իւր դուստր և քեռ՝ Ռուսիոյ Ուղղափառ Եկեղեցւոյն Հետ.

Ձեր ամենաբարեպաշտ կայսերական Բարձրութեանց յայտնելով մեր Եկեղեցւոյն ուրախութիւնը, կը խնդրենք ի Տեառնէ մերմէ և յԱստուծոյ, պաՀպանել զՁեզ իւր սուրբ Հովանւոյն ներքեւ եւ շնորՀել Ձեզ ամենայն բարեբաստութիւնս. կը խնդրեմք նմանապէս յԱմենաբարձրեալն՝ երկար, բարեբաստիկ և փառաւոր կեանս շնորՀել Կայսեր Համայն Ռուսաց և նորա կայսերական գերդաստանին.»

—

ԱՍԻԱԿԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

Տէօյչ-Պանքի ներկայացուցիչ Պ. Քաուլա Հրաման ստացեր է իւր ներկայացուցած դրամատեարց խմբին կողմէ՝ օսմ. կայսերական Գանձուն վճարել 30,000 օսմ. ոսկի իբր երաշխաւորութեան գումար՝ ասիական երկաթուղեաց շինութեան Համար. Պ. Քաուլա ի մօտոյ Պերլին կ'ուղեւորի.

—

ՊԵՏԱԿԱՆ ՊԱՇՏՕՆԵԱՅՔ

Պետական խորՀրդոյ որոշմամբ, այն անձինք որք կայս. Իրատէով պաշտօնի մը գլուխը կը գտնուին, իբրեւ պաՀեստի զօրք ծառայելէ ազատ պիտի մնան ցորչափ պաշտօնի վրայ մնան.

—

ՊՐՈՒՍԱ

Կայս. Իրատէ մը վաւերացուցած է ի Պրուսա երկրագործական վարժարանի մը և տիպար-ագարակի մը Հաստատման որոշումն. Հետեւաբար Հարկ եղած միջոցները ձեռք առնուելու վրայ են ի գործադրութիւն նոյն որոշման.

—

ՍՊԱՆԻԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆ

Սպանիական դեսպան Պ. Կիլէրմօ Գրէսբօ անձնական տկարութեան պատճառաւ արձակուրդ խնդրած լինելով իւր կառավարութենէն, յառաջիկայ Հինգշաբթի կնոջն Հետ Մատրիտ կ'ուղեւորի. Ի բացակայութեան Պ. Գրէսբոյի դեսպանատան գործերը փոխանորդաբար պիտի վարէ Պ. Ֆլօրէս Կարչիա որ առաջին քարտուղար անուանուած է Պ. Լարագարանի տեղ որ Վաշինգդըն փոխադրուած է նոյն պաշտօնով. Կ. Պոլսոյ սպանիական դեսպանատան Գ. քարտուղար անուանուած է Պ. Ֆրանսուա Պոզի.

—

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱԿ

Ծէրէտէէ [illegible] անուն թերթն Հրատարակած է անցեալ յուլիս ամսոյ մէջ ի Պոլիս պատաՀած մաՀերու Հետեւեալ ցուցակը.

	այր	կին	ընդամէն
Իսլամ	224	255	479
Քրիստոնեայ	184	146	330
Հրեայ	16	17	33
Գումար	424	418	842

—

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ
(Առեւտ. Լրատուէն քաղուած)

Հրապարակի ընդՀանուր վիճակը գոՀացուցիչ է. Կակուղ ցորենի ժամանմանց գումարն Հասաւ 20,000 քիլէի, որ ամբողջովին վաճառեցաւ. Այսպէս, Նախորդ շաբաթէն պատրաստ մնացած 15,000 քիլէ ցորենն անխախտ կը մնայ միշտ և գներն ո՛ր և է փոփոխութիւն չկրեցին. Կիրքա և Ազիմա ցորեններու ժամանմանց գումարն է 20,000 քիլէ, սակայն այս եօթնեկին մէջ կատարուած վաճառմունք 60,000 քիլէի Հասած լինելով, այս երկու թըւականաց միջեւ տարբերութիւնը 50,000է 10,000 քիլէի իջեցուց պատրաստի քանակութիւնը. Գարիի վաճառմանց գումարն եւս ժամանմանց կրկնապատիկն եղաւ, որով նախորդ շաբաթէն պատրաստ մնացած 15,000 քիլէն 10,000ի իջաւ. Մեր Հրապարակին վրայ պատրաստի այս նուազումն ինչպէս նաեւ Եւրոպիոյ մէջ Հնձոց անբաւականութիւնը քիլէ գլուխ 20 էն 30 փարայի բարձրացում մը առաջ բերին. Ալիւրի վրայ բնաւ գործ չեղաւ. շաբթուս մէջ Հասան 4000 պարկ որք 7000 ի բարձրացուցին նախորդ շաբթէն պատրաստ գտնուած 3000 պարկի քանակութիւնը. Լուբիայի մասին պատրաստի պակասութիւն կայ միշտ. վաճառեցան միայն շաբթուս Հասած 300 պարկն. 30,000 օխա կանեփի Հունտ վաճառեցաւ, որոց վրայ բաւական բանուկ գործեր եղան. Արտածելի նիւթոց մէջէն, թիֆթիկներու վրայ բաւական գործեր եղան շաբթուս մէջ. 1000 Հակ վաճառեցան, օխան 12էն 13 ղրուշի. Գները 11 1/2 էն 12 1/2 բերին ի Լոնտոն. Մետաքսի վրայ գործերը դադրած են ժամանակէ մ'ի վեր. Շաբթուս մէջ Հասան 100 Հակ բամպակ որք վաճառեցան անմիջապէս. Գալով ափիոնին, 60 սնտուկ ԳարաՀիսար եւ Պէյ-Պազար վաճառեցան. գնոց վրայ թեթեւ բարձրացում մը կը նշմարուի. Այս մի և նոյն շարժումը կը նշմարուի դեղին ճէՀրիէի վրայ. Ասոնցմէ վաճառեցան 500 օխա, 7ական ղրուշէն. ԸնդՀակառակն գաղի խէժի գնոց վրայ անկում մը կայ. ասոնցմէ վաճառեցան 24 պարկ և գները փոփոխեցան օխան 17 1/2 էն 18 ղրուշի. Կապերտ չՀասաւ շաբթուս մէջ. Ո՛չ մէկ վաճառում տեղի ունեցաւ մաքսատան մէջ. Մինակ Տաղիստանի և Պարսկաստանի տեսակներուն վրայ քանի մը գործեր եղան 1000 ոսկւոյ արժողութեամբ. Նմանապէս վաճառեցաւ 150 քառակուսի կանգուն կապերտ Զմիւռնիոյ, կանգունը 38էն 39 ղրուշի.

Ռուպլիներուն գները շաբթուս մէջ բռնուած լինելով, դարձեալ բարձրացուցին օգելից ըմպելեաց գները.

—Պաշտօնապէս Առեւտրական Ատենէին ղրկուած են Հետեւեալ սնանկութիւնք. Սալօմօն կրօս, վաճառական ի Ղալաթիա, Գուրշունլու խան, թիւ 12 և Տէմէդր Լազարի, գործարանատէր ի Հէյպէլի կղզի.

Արտաքին գործոց Նախարարութեան թղթակցութեանց դիւանի քարտուղարներէն Ռասաֆ պէյ, որ Վիէննա գնացած էր իւր Հայրը՝ օսմանեան դեսպան ՍատուլլաՀ փաշան տեսնելու, շաբաթ օրը մայրաքաղաքս ժամանեց.

—Սէրֆիջէի կեդրոնական Նահիյ անուանած է Ամասիոյ Նախորդ Նահիյ Մէհմէտ Թահիր էֆէնտի.

—Շաբաթ օր մայրաքաղաքէս մեկնեցան պուլկարական գործակատար Պ. Վուլգովիչ՝ ի Վառնա, Մանասդըրի ընդՀանուր դատախազ Րէշատ պէյ՝ ի Մանասդըր և Տրապիզոնի անգլիական Հիւպատոսն՝ յիւր պաշտօնատեղին.

—Կայս. ԹիկնապաՀ Ֆուատ փաշա քսան օրէն Լիվատիա պիտի ուղեւորի յանուն Վեհ. Սուլթանին բարի գալուստ մաղթելու Համար Ռուսիոյ կայսեր.

—Մայրաքաղաքս գտնուող Հունգարացի զբօսաշրջիկները նախընթաց օր, ընկերակցութեամբ կայս. թիկնապաՀի մը, այցելեցին Թոփգափուի պալատը, կայս. թանգարանն եւ Պոլսոյ նշանաւոր վայրերն.

—Վաղը իրիկուն ի Բերա Թէփէ Պաշիի պարտիզին մէջ ճեղ Հացկերոյթ մը պիտի տրուի ի պատիւ Հունգարացի զբօսաշրջիկներու. Հացկերոյթին ներկայ պիտի գտնուին Ջեմէնեի փաշա Լոյտի ընկերութեան մայրաքաղաքիս տնօրէն Պ. Ֆորնի և Հունգարական երկաթուղւոյ ներկայացուցիչ Պ. Րաբաբոր. Նոյն իրիկուն պարտիզին մէջ նուագածութիւնք և Հրախաղութիւնք պիտի լինին.

—Դարդանէլի աւստրիական Հիւպատոսի պաշտօնը փոխանորդաբար պիտի վարէ Պ. Մէնէլաս Քասնթօրուլօ փոխանակ Պ. Քասնթօրուլօի որ իւր պաշտօնէին վերաբերեալ ինչ ինչ խնդիրներու Համար Պոլիս կոչուած է աւստրիական դեսպանատան կողմէ.

—Կէլիպօլուէն կը գրեն թէ տեղւոյն Րէժիի նախորդ. գործակալ Պ. Զախարիատէս ըէվօլվէրի Հարուածով մը սպաններ է իւր 20ամեայ որդին. ապա ուզեր է սպաննել նաև իւր կինն որ յաջողեր է փախչիլ. Ոճրագործը ձերբակալուած պաՀուն խնդրեր է որ թողուն զինքն Հանդարտօրէն մեռնիլ և մեծաքանակ մօրֆին կլնելով վերջ տուեր է իւր կենաց. Այս կրկին ոճրագործութեան շարժառիթն անյայտ կը մնայ. Պ. Զախարիատէս չորս ամիս առաջ պաշտօնանկ եղած էր և Հակառակ իւր ամէն ձեռնարկներուն, վերաՀաստատուած չէր պաշտօնին մէջ.

—Կայս. Հրամանաւ տասն-Հինգ օրը մի անգամ Մախսուսէի շոգենաւ մը պիտի երթեւեկէ ընդ մէջ Կ. Պոլսոյ և Շէնկէնի, նաւաՀանգիստ Տրոպսի.

—Աստանայի կուսակալն Հեռագիր մը ուղղելով Ներքին գործոց Նախարարութեան՝ կը ծանուցանէ թէ Անամուրի մէջ Հեռագրական կայարան մը Հաստատուած է եւ թէ Հաղորդակցութիւնք սկսուած են.

—Ուրբաթ գիշեր ի Կէտիկ Փաշա ոստիկանութիւնն անծանօթ անձ մը ձերբակալեց որ պայուսակ մը ի ձեռին այդ կողմերը կը շրջէր. Պայուսակին մէջ գողերու վերաբերեալ գործիներ գտնուեցան, որով Հաստատուեցաւ թէ այդ անձ վաղեմի չարագործ մ'է.

—Նախընթաց շաբաթ գիշեր Քասթամոնիի Նահանգին Քէնըրըի գիւղաքաղաքին մէջ երկրաշարժի թեթեւ ցնցում մը զգացուեր է.

—Ուրբաթ գիշեր ժամ 5ին ի Թօփգափու Ֆաթիհէ Սուլթան թաղը Հրդեհ ծագելով երեք փայտաշէն տուներ այրեցան. Հրդեհը սկսաւ Յովհաննէս անուն Հայ մանրավաճառի մը տունէն.

—Նախկին Մեծ-Եպարքոս Խայրէտտին փաշա իւր բնակութիւնը Գուրուչէշմէէ ի Նշանթաշ փոխադրեց.

—Ոստիկանութիւնը շաբաթ օր տասնչորս չարագործներ աքսորեց, որոց Հինգն ի Քարքերդ և ինը Անթալիոյ, Մէրսինի, Իսքէնտէրունի ու Աքքայի ճամբով այլ եւ այլ Հեռաւոր վայրեր.

—Եանի և Վասիլ անուն երկու քսակՀատներ շաբաթ օրը կամուրջին վրայ անցորդի մը քսակն և ժամացոյցն ու ոսկի շղթայն յափշտակեցին, սակայն ոստիկանք վրայ Հասնելով ձերբակալեցին այդ երկու չարագործներն. Նոյն օրն ոստիկանութիւնը Միխալ անուն քսակՀատ մը եւս ձերբակալեց ի Ղալաթիա որ մաքսէն ելնող ճամբորդի մը քսակը յափշտակած էր և ի փախուստ կաճապարէր.

—Անցեալ ուրբաթ գիշեր ի Մալթէբէ երկու զինուորներ այգի մը մտած խաղող կը փրցնէին երբ այգիին պաՀապանը Սիւլէյման անուն ալպանեացի մը, իւր Հրացանը պարպելով ծանրապէս վիրաւորեց զինուորներէ մին. Ոստիկանութիւնը վրայ Հասնելով ձերբակալեց այդ պաՀապանն ու այգիին տէրն եւ վիրաւորեալ զինուորն Հիւանդանոց փոխադրեց.

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Պետրսպուրկ, 29 սեպտ.

Ժուռնալ տը Ս. Բեդըրսպուրկ կ'ըսէ թէ Վեհ. Սուլթանին կողմէ Սերկիոս եւ Պաւել մեծ-դուքսերուն եւ Սերկիոս մեծ-դքսուհւոյն նկատմամբ ցոյց տրուած բարեացակամութիւնը՝ լաւագոյն ապացոյցն է Ռուսիոյ եւ Թուրքիոյ միջեւ կեցող բարեկամական եւ սիրալիր յարաբերութեանց.

Ռուսական կառավարութիւնը, կը յարէ այս լրագիրը, բարեբաստ է որ Բ. Դուռն այս առիթէն օգտուած է յայտնելու Համար այս յարաբերութեանց ամրապնդութիւնն, յօգուտ եւրոպական խաղաղութեան.

Բարիզ, 29 սեպտ.

ԽորՀրդարանն ի նիստ Հրաւիրուած է Հոկտեմբեր 15 ին.

Աթէնք, 28 սեպտ.

Հակառակ [illegible] Հերքման, արժանաՀաւատ աղբիւրէ առնուած տեղեկութեանց նայելով՝ Յունաստանի Եորկիոս իշխանին եւ Շարդրի դքսին դուստր Մարկրիդ իշխանուՀւոյն նշանախօսութեան լուրն ստոյգ կը նկատուի.

Թագաւորը կ'սպասուի ութ օրէն.

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 19 սեպտեմբեր

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

ամիս Լոնտրայի վրայ (պանքայի)	109 3/8
3 » » » (վճռական)	109 1/4
3 » Բարիզի » (պանքայի)	23 7 1/2
3 » » » (վճռական)	23 15

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

			ԴաՀեկան
Երէկ իրիկուն գոց. (Միաց. Ի)	Սէրի		16 22
Պօրսային գոցուելէն վերջը	»		16 22
Բերայի մէջ	»		— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	Գ. Կ.	16 27
Բարձրագոյն գին	»	»	16 27
Նուազագոյն »	»	»	16 27
Կէս օրին	»	»	16 27

ՒՈԹԻԴՐԱՃԸ ՏԱԽԻԼԻ

Երէկ իրիկուն		37 22
Այս առաւօտ	Գ. Կ.	37 23
Կէս օր	»	37 28

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

փոխառութիւն 1858) 1862)	Սէրի	Գ. Կ.		26
» 1860) » 1863) » 1872)	Բ	»	»	15 20
» 1865) » 1869) » 1873)	Գ	»	» Ռ.	16 27

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Օսմանեան Պէնքայ	Անգլ. Լր.		4 11
Քրէտի Քէնէրալ	Օսմ.	»	8
անիւ առ Գօնս	»	»	7
ֆօռ. Շամէն է վալէօր	»	»	4 30
Թրամուէյ	»	»	460
Ռումէլի երկաթուղի	Ֆր.		47 75
Օպլիկասիոն տը Բրիօրիթէ	»		— —
Բամնեթուղթ Լաւրիոնի	»		117

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
20 ֆրանքնոց	»	87 20
Անգլիական ոսկի	»	110 26
Բօլ իմբէրիալ	»	92 20
Քրիմից	»	51 20
Ռուպլի թղթադրամ	»	8 55
» արծաթ	»	76
Ֆիօրին	»	— —
Մէճ. արծ. (տարբ.)	»	108 11
Վեշլիկ	»	103 20
Հինգլիկ	»	103 20
Մէթալիք	»	103 20
Թաաֆիյէ	»	11

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 29 Սեպտեմբեր ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քօնսօլիտէ	97 5/16
Օսմ. » Սէրի Դ. բացուեցաւ	15 5/16
» » » գոցուեցաւ	15 5/16
» » » Ա.	26
» » » Բ.	-
» » » Գ.	—
Օթօման 1871	85 3/4
Փոխառութիւն 1877	97 3/4
Պանք Օթօման	11 3/4
Ռուսական փոխառ. 1873	98 1/4
Եգիպտական միացեալ (ունիֆիէ)	84 1/8
» առանձն. (բրիվիլէժիէ)	102 5/8
Հայրա Սանիէ	79 1/4
Հօմանիալ (փոխառ. Բօչիլտ)	101 1/2
Հունգարական պարտաթուղթ 4 %	— —
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 675

Վիէննա, 29 Սեպտեմբեր ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	121 35
Օսմանեան երկաթուղի	23 70

Բարիզ, 29 Սեպտեմբեր ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %	105 57 1/2
» » 3 %	83 15
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ. բացուեցաւ	15 40
» » » գոցուեցաւ	15 52 1/2
» » » Բ.	— —
» » » Գ.	15 50
Օսմանեան երկաթուղի	48 37 1/2
» Րէժիի բաժնեթուղթք	— —
Պանք Օթօման	546 25
Գրէտի Լիոնէ	626 25
» Ֆօնսիէ	1378 75
Բամնեառմն Լիոնի	1312 50
Սուէզի ջրանցք	2250
Ռուսական 5 % 1877 ի	102 3/4
Իտալական Ռանթ	97 40
Սպանիական (արտաքին)	75 7/8
Եգիպտական միացեալ	430
Բրիօրիթէ Թիւրք	418 75
Հելլենական 5 %	419 37 1/2
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 41

ՕԹԷԼԼՕ

ՈՂԲԵՐԳՈՒԹԻՒՆ ՇԷՅՔՍՓԻՐԻ

ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑՈՒՄՆ Պ. Պ. ԱԴԱՄԵԱՆԻ

Երբ մեծ քերդողներն ուսումնասիրենք և ի բաց առնալ իրենց ժամանակագրական արժանիքն՝ հետազօտեմք իրենց հանճարոյն տարբերութեան պատճառներն՝ կը տեսնեմք որ իւրաքանչիւր ոք ի նոցանէ իւր ազգին խոհականացեալ մէկ սիպարը կը պատկերէ. Հոմերոս Իլիականով Հելլենական բուռն խանդը՝ մրցասէր անզուսպ ոգին կը ներկայացնէ. Ողիսականով անոր ծովայածուկ անյագ հետաքրքրութիւնն և նոյն իսկ վաճառականական խորագիտութիւնն. Տանթէ՝ թշուառ իւր իրական կենաց մէջ՝ անսահման հանդերձելոյ մը [illegible] աշխարհաց մէջ իւր վրիժուց կամ համակրանաց նուիրական առարկայները կը զետեղէ. Կարդա՛ ուշի ուշով Կէօթէն՝ և ըսէ եթէ հոն չես նշմարեր Գերմանիոյ ոգին՝ ինչպէս կը սիրենք երեւակայել զայն. բարձրաթռիչ՝ մերթ նսեմ՝ գործունեայ, Մէֆիսթոյի պէս դժոխաքրքիչ, Ֆաուսթին պէս հետազօտող՝ Մինեօնին պէս քնքուշ. Քալտէրոնի հրացայտ տողերը՝ կրօնամոլ անհաշտ ոգին՝ պերճ ու յանդուգն դիւցազունքը՝ մանաւանդ իւր պաշտել՝ դիւցազնուհիք՝ չե՞ն ընծայեր արդեօք մեզ Սպանիոյ խոհականացեալ պատկերը. Ոչ թէ այս մարդիկ հետամուտ եղած ըլլան այսպիսի պատկեր մը նկարելու. ոչ. իրենց շնչած օդն՝ իրենց շրջակայից ազդեցութիւնն այն սնունդը տուած է իրենց հանճարոյն, այն եղանակաւ զարգացուցած, եւ այն արդիւնքն յառաջ բերած է. այնպէս պէտք էին ըլլալ նոքա և ոչ այլ ինչ, ինչպէս վարդի հունտը վարդ պէտք է բերէ, կաղնիոյն՝ կաղնի. Ըստ այսմ ինձ կը թուի թէ Անգլիական մեծապանծ ազգին ոգին՝ Շէյքսփիրի մէջ պատկերացած է, և այսօր Անգլիացւոյն պաշտած Շէյքսփիրը՝ իւր իսկ պատկերն է, — ընդլայնեալ՝ բարձրացեալ՝ աստուածակերպ.

Այնչափ դիւրին է Շէյքսփիրը քննադատել՝ որչափ Հիմալայի վրայ անջրդին անապատ գտնել. Փաճած խելքերու զբօսանք է այնպիսի հսկայաչափ հանճար մը խծբծել. Բայց երբ մեծ ակնարկով մը անոր ամբողջութիւնը տեսնեմք՝ երբ անոր խորհախորհուրդ տրամադրութիւնքն ու նպատակները նշմարենք՝ զարմանքն հիացման կը փոխուի, հիացումը՝ պաշտաման. Հօլթեւէ որչափ կ'ուզէ իւր ստեղծած աշխարհաց մէջ, աւելի մուրդ կը յօդնի սքանչանալ՝ քան Շէյքսփիրի նորանոր հրաշալեօք աչքդ շլացնել. Իւր հանճարոյն հզօր շնչով ստեղծագործեալ մարդկութիւնն՝ այնպէս կ'ապրի որչափ իրական մարդկութիւնը — և թերեւս աւելի՝ քանզի անմահութեան սահմանեալ է. Այնչափ է իւր մտաց զօրութիւնն որ շատ անգամ ամբողջ զգացում մը՝ կացութեան մը մէկ զօրաւոր շեշտով աչքիդ կը պարզէ, ինչպէս խոր մթութեան մէջ յանկարծ փայլակ մը, ամբողջ տեսարան մը կը նկարէ աչքիդ.

Բայց օրագրի սահմանաւոր յօդուածի մը մէջ չէ որ այսչափ բարձր անձնաւորութեան մը վրայ կարելի ըլլայ ըստ արժանւոյն խօսիլ. այսչափս ալ ըսինք միայն Օթէլլոյի ներկայացման առթիւ՝ ցցնելու համար թէ ինչպիսի ոք պէտք է որ յանդգնի այդ սրբավայրին մօտենալու՝ այդ ահագին գոռ փողն ի բերան առնլով հնչեցնելու. Կ'ամբաստանէին զՎիրգիլիոս իբր թէ Հոմերոսէն տողեր փոխ առած ըլլայ. «Հոմերոսէն տող մը առնելը՝ կը պատասխանէր քերդողը, Հերքիւլէսի ձեռքէն լախտը յափշտակելու կը նմանի» ամեն մարդու գործ չէ. նոյնը պիտի ըսենք նաեւ Շէյքսփիրի խաղերը ներկայացնելու մասին. Ջերմ խնդակցութիւնիս ուրեմն մեր սիրելի և վաղընջուց բարեկամ Ադամեանի. զինք այս տեղէն ուղարկեցինք մեր եղբարց ի Թիֆլիս՝ լի երկնահայեաց նպատակներով, նորաթեւ փորձելով թռչիլ դէպ յիտէալն արուեստի՝ այսօր կը վերադառնայ մեզ այցելու, եւ կը ծափահարենք զնա հասած տեսնելով այն բարձունքն ուր յուսալից կ'սպասէինք որ պիտի ժամանէ.

Եւ արդարեւ մեծ Անգլիացւոյն խաղուց ներկայացման ձեռնարկելը ո՛ր եւ է տրամի մը ձեռնարկելու չնմանիր. Շէյքսփիր իւր մէն մի գրութեան մէջ մարդկային մէկ հզօր զգացումը՝ սրտին մէտոնջենուոր բերմանց մին պատկերացուցած է՝ եւ այս ոչ միայն իւր ամբողջութեամբ՝ այլ որ աւելին է իւր ամեն նուրբ երանգաց զանազանութեամբ. Երբ Օթէլլոյի մէջ նախանձու կիրքը կը նկարէ՝ կը նշմարենք այն կրից ծնունդը՝ զարգացումը՝ ինքն ընդ ինքեան զարհուրելի ոգորմունքը, ամեն նուաղմունքները՝ ամեն զայրոյթները, անոր թունաւոր օձինման Օթէլլոյի սրտի շուրջը գալարմունքն և վերջապէս սոսկալի ելքը. Բայց այս կիրքը որ սիրոյ ընկերն ու դժոխքն է, չմարեր սէրը. ոչ, անհուն սէրը Օթէլլոյին սրտին մէջ անհուն վրէժ կը պահանջէ. կը տեսնենք որ նախանձն այնչափ բուռն է՝ որչափ բուռն է սէրն. այնու առնելով հանդերձ Օթէլլոյի եղեռնը՝ նողկալով իսկ իւր անգութ վայրագութեան կը կարեկցինք իրեն. Եթէ հեղինակը կարեկցութեանն այս զգացումը չգիտնար զարթուցանել ի մեզ՝ իւր խաղը կրնար դառնալ մեծ տաղանդի մը գործ ըլլալ՝ բայց ոչ մեծ հանճարոյ. Շէյքսփիրի ստեղծագործ զօրութիւնն այս հսկայական ծնունդով ալ չյոգնիր. ինչպէս ամեն քաջ պատկերահան գունոց զանազանութեամբ և մերթ հակադրութեամբ ընդհանուր նկարը կ'ոգեւորէ՝ Օթէլլոյին մէջ ալ կը տեսնենք երկու այլ հեա պատկերներ որ մեր ուշադրութիւն կը գրաւեն և այնչափ բարձր ճշմարտութեամբ ստորագրուած են՝ որ անոնց ալ մինչ կը մնայ մեզ ընծայելու այն մտադրութիւնը զոր սպառած կը կարծէինք Օթէլլոյին մեծ պատկերէն. Այս երկուքն են Եակօ և Տէզտէմոնա. Ըսի որ Օթէլլօն երկու ահաւոր կրից մրցմամբն է որ մեր կարեկցութիւնը կը յանկուցանէ՝ նախանձու և սիրոյ. այս զգացմանց առաջինը՝ բայց փոխանակ սիրով լուսաւորուելու՝ նենգաւոր չարամտութեամբ նսեմացեալ՝ կը ներկայանայ մեզ Իակօի պատկերաւ. իսկ սէրն անմեղութեան թեւերով երկնաթռիչ, ամեն փառքաշնոք հրապուրող՝ ամեն լոյսերովը փայլփլուն և ամեն թշուառութեամբը սրտաշարժ՝ Տէզտէմոնայի անուշ դիմօք կ'ընծայի մեր աչաց. Ուստի իբրեւ թատրոնական դեր այս երկուքն ալ ոչ նուազ դժուարութիւն և կարեւորութիւն ունին. Մեծ դերասանը երկար ուսումնասիրութեամբք պէտք է թափանցած ըլլայ Շէյքսփիրի ոգւոյն մէջ. անոր մեծահասակաց աչօք նկատած ըլլայ իւր դիւցազունքը՝ տոգորուի վերջապէս նորա զգացմամբ՝ որպէս զի թատերաբեմին վրայ հմտաբար և կենդանի թարգմանէ.

Որ եւ է տրամ մը կրնայ աղէկ կամ չափաւոր կամ գէշ ներկայացուիլ. Շէյքսփիր աղէկ միայն ներկայացնել կարելի է, սակայն թէ ոչ ուռուցիկ՝ անհիմնալի. գուցէ և ծաղրական դառնայ եւ այն ատեն հնար է Վոլթէրի տուած Barbar անունը տալ իրեն.

Մեր այսչափ սքանչացած՝ այսպէս պատկառանօք պաշտած մէկ հանճարի երկը՝ Հայ եւ մեզ բարեկամ անձէ մը ներկայացուելուն ոչ սակաւ ահիւ լսեցինք. այլ ուրախ ենք որ սխալած եղանք չըսեմ Ադամեանի ներկայացման՝ այլ յաղթանակին. Այո՛. Ադամեան՝ Օթէլլօն սերտելով մեզ աւելի կամ դոյզն ճոռոմախօսութեամբ արտասանելու չէ եկած. Օթէլլոյի ոգին ոչ միայն իւրացուցեր է այլ ինքն իսկ անոր տեղ ունեցած՝ կը կենդանացնէ մեր աչաց առջեւ Շէյքսփիրի մեծ ստեղծագործութիւնը. Ադամեան այն հազուագիւտ մտքերէն զորս բնութիւնն օժտած է գեղարուեստից ամեն ճիւղին ընդունակ հանճարով. կը գրէ, կը նկարէ, բայց մանաւանդ կ'արտասանէ այն կատարելութեամբ՝ որ հանուրց համակրանաց հետ հիացումն ալ կը զարթուցանէ. Եթէ ըսենք թէ իրեն խաղն ըստ ամենայնի գրաւչական է և արժանի առաջին կարգի սակաւաթիւ դերասանաց՝ եթէ գովենք իւր նուրբ ճաշակը, անսխալ խելամտութեամբ հեղինակին գործոյն, վերջապէս այն հանճարոյ առատութիւնը որոյ ոչ միայն Շէյքսփիրի ամեն գունոց աստիճանաւորութիւններն անթերի կը զգացնէ՝ այլ իբր ճշմարիտ զգացող՝ իւր խաղ ու տարազն ալ բերնուց ստորածի պէս չկրկներ այլ յանդուգն ազատութեամբ գիտէ զանազանել զայն իւր զանազան ներկայացմանց մէջ, մեր մտածութիւնն ամբողջ բացատրած չենք ըլլար. այլ կ'ըսենք պարզապէս որ գեղեցիկ ներկայացմանց ծափահարելքս սրտալիր գոհութիւն կը մատուցանեմք նմա այսպիսի մտաւոր ազնիւ զբօսանաց քանի մը հեշտալի ժամեր մեզ ճաշակել տալուն համար. շնորհակալութիւն՝ որ իրական տաղանդներէն զմեզ յափշտակելով՝ շրջեցուց իրեն հետ մտաց լուսաւոր աշխարհներուն մէջ.

Մեզ թերեւս չվայլեր ի կէտ դնել զայն Եւրոպացի ամենէն հռչակաւոր ծանօթ դերասանաց հետ, բայց սպասելով որ օտարներէ նուիրեալ դափնիներով պսակուած տեսնենք իւր ճակատը, կրնանք անվեհեր վստահութեամբ ըսել թէ այս մասին ոչ մէկէ նախանձելու տեղի կը մնայ մեզ, և փափաքելի էր որ Ադամեանի դպրոցը՝ սորվինք հեղինակն ու ժամանակներն ուսումնասիրող և կրից ստորճանաւոր բացատրութեան մասնաւոր կարեւորութիւն տւող դերասանք կազմուէին. այնու միայն մեծ հեղինակաց արժանիքն ու գեղեցկութիւնները կարելի կ'ըլլայ ճշգիւ իմանալ, և այնու կը յաջողի թատրոնն իւր նպատակին հասնելու, որ է սիրտն ազնուացնել՝ բարքն ուղղել, բարձրացնել միտքն և յղկել ճաշակն.

Թերեւս հարկ էր հոս Ադամեանի հանճարոյն ի մասնաւորի փայլ արձկած կէտերը մի առ մի նշանակել, բայց այս բանիս համար հարկ կ'ըլլար նշանակել այն ամեն տեղեր, յորս հեղինակը կորով կամ գորով ազդել ուզած է. Արդարեւ ինչ փափկութիւն Օթէլլոյի Տէզտէմոնայի հետ առաջին տեսակցութեան մէջ ի Կիպրոս, որպիսի չարագուշակ և մեծասաստ շեշտեր Բ. արարուածի մէջ երբ նա իւր սպայից կռուոյն կը միջամտէ. Բայց Գ. արարուածն Ադամեանի հանճարը փայլեցնելու ամենէն ընդարձակ ասպարէզը կը բանայ. հոն է որ դժնդակ օձի նման նախանձն իւր սրտին մէջ թափանցելով կ'սկսի թունաւորել զնա, և իբր դիմաց վրայ իբրեւ ի նկարի կը տեսնենք անոր ահաւոր ազդեցութիւնները, փոթորիկը՝ կ'սկսի՝ բայց դեռ ամբողջ սոսկումը չյագեցուցանած սպառնալից ամպերը կը փարատին մերթ լուսոյ ճառագայթներ արձկելով. նոցա աւելի մութ ամպեր կը յաջորդեն, կը կուտակին մինչեւ այլ և ամեն փրկութեան յոյս կը ջնջուի. Ադամեան այլ ինքզինք չզսպեր, վիրաւոր առիւծու մռնչիւններ, աղեկէզ կոկլոցանաց հառաչանքներ իրարու կը յաջորդեն ու կը խառնին. Աչքերն յառած իւր կնոջ սենեկին վրայ սոսկալի մտածութիւններ կը գլորէ լանջացը մէջ որ արտաքուստ կը թարգմանուին ի սրտաճմլիկ արտասուս և ի քստմնեցուցիչ քրքջիւս. Այո՛, այլ եւս հեղինակին թարգմանը միայն չէ՝ այլ անոր ստեղծածին անձնաւորութիւնն ինք Օթէլլօն է, յուսահատ ակնարկ մ'արձակելով իւր ամեն գործանաց՝ ամեն պատւոյ՝ ամեն յուսոյ աւերակներուն վրայ. արեան ծարաւի վագրը կ'արթննայ ի բայ պատռելով քաղաքակրթութեան թեթեւ քօղը որ զինք կը վարագուրէր, դժոխոց բոցերուն մատնեալ հոգի մ'է՝ որոյ տանջանքները կը տեսնեմք մինչեւ որ կրնայ այն վէրն մէջ ուր պիտի կորսուի ինք և իւր սիրելին.

Յուսանք որ Ադամեան ուրիշ ներկայացմամբք ալ զմեզ պիտի պատուէ և թէ ազգը պիտի գիտնայ յարգել այս մեծ տաղանդն՝ առանց Եւրոպիոյ վաւերացման սպասելու զօր և լի յուսով մը մաղթենք մեր քաջ արուեստագէտին.

Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամսոյս 14-ին առաւօտեան ժամը 7-ին կնքեց իւր մահկանացուն պրօկուրոր Սինօդի Ս. Էջմիածնի Ստատսկի Սովէտնիկ ՆԻԿՈՂԱՅՈՍ ՍՏԵՓԱՆՈՍԵԱՆ Տ. ՅՈՎՍԷՓԵԱՆՑ 50 տարեկան հասակում, և թաղուեց Աշտարակ գիւղի իւր հայրենի գերեզմանոցում պատշաճաւոր յուղարկաւորութեամբ.

Հանգուցեալն իւր ուսումն աւարտել է Լազարեան ճեմարանում 1857 թ. վարել է ուսուցչութեան պաշտօն Տփխիսոյ Ներսիսեան ուսումնարանում և Ս. Էջմիածնի ժառանգաւորաց դպրանոցում. նաեւ Ս. Սինօդի թարգմանի պաշտօնն, որի համար ի նշան ջերմեռանդ ծառայութեան ստացել է Ս. Ստանիսլաւի 3-րդ շքանշան. 1867 թուին գնալով հրաւիրակ հանգուցեալ Գէորգ Դ. Կաթուղիկոսին ի Կ. Պոլիս, ստացել է Օսմանեան Վեհ. Սուլթանից Մէճիտիէ Դ. շքանշան. Եւ ի նշան առանձին բարեհաճութեան Մեծ իշխան փոխարքայն Կովկասու պարգեւել է հանգուցելոյն բրիլեանտէ մատանի, եւս մի բրիլեանտէ մատանի Նորին կայսերական Մեծութիւն Աղեքսանդր Բ. կայսրն շնորհել է հանգուցեալ Գէորգ Դ. կաթուղիկոսի ներկայացուցմամբ թարգմանի պաշտօն վարելուն համար. 1868 թ. ստացել է Ս. Աննայի Գ. շքանշան. 1875-ին Ս. Ստանիսլաւի Բ. շքանշան. 1878-ին նշանակուել է Պրօկուրոր Սինօդի Ս. Էջմիածնի զոր հաւատարմութեամբ և ջերմեռանդութեամբ վարեց ցմահ իւր. սոյն պաշտօնավարութեան միջոցին 1882-ին Ս. Աննայի Բ. եւ 1887-ին Վլադիմիրի 4 շքանշաններն ստացել է. Տէր լուսաւորեսցէ զհոգի հանգուցելոյն. ամէն. (Արաքս)

Սրանից մի քանի ժամանակ առաջ հաղորդեցինք մեր լրագրի միջոցով, որ կառավարչական դպրոցներում հայ աշակերտներին կրօնը պէտք է աւանդվի հայոց լեզուով. Բայց ինչպէս երեւում է մեզ հասած տեղեկութիւններից, ներկայ ուսումնական տարվայ վերաբերութեամբ դեռ ոչինչ կարգադրութիւն չէ եղած, և այդ առարկայի դասատուութեան հարցը նախկին դրութեան մէջ է.

—Մայրաքաղաքի ռուս լրագիրները հաղորդում են որ կոմս Լօրիս-Մէլիքօվ որը այժմ Շվէյցարիայի Վեվէ քաղաքումն է ապրում, նորերումս հիւանդացել է վտանգաւոր կերպով. Այժմ կոմսի առողջութիւնը լաւանում է.

—ՆՈՒԽՈՒՑ մեզ գրում են «Ուսումնարաններում աշակերտների ընդունելութիւնները սկսված են օգոստոսի 25-ից և դեռ չվերջացած են. Զինուորագրութիւնը մի այնպիսի զարկ է տուել մեր ժողովրդին, որ հայ գիւղացին իւր վերջին կոպէկը չէ խնայում որդուն գիր սովորեցնելու. Գիւղացիներից շատերը, յորեն չը լինելու պատճառով, ծախել են իրանց ունեցած-չունեցածը՝ ձի, կով, գոմէշ, եզ, — գիւղացու այդ սիրելի — աշխատակիցները, — որպէս զի իրենց որդիքը վաղը զինուոր գնացած ժամանակ խեղճ չը մնան. Այդ յոյսով նրանք իրենց որդկերանց վերցրած՝ շտապում են Նուխի, բայց տարաբաղդաբար շատերի յոյսերը օդն են ցնդում, քանի որ գեղջուկ պատանիները իրանց հասակին համապատասխան մասնաւոր պատրաստութիւն չունեն».

—Ցաւալի է տեսնել, որ ԹԻՖԼԻՍԻ հայոց թատրոնական խմբի միացորդը այժմ իր ներկայացումները տալիս է մեր քաղաքի զանազան այգիներում. Սեպտեմբերի 1 ին այդ տեսակ ներկայացում տեղի ունեցաւ Կուկիայի «Վասիլևսկի» անուանուած այգում. Խաղում էին «Պէպօ». Դերերը շատ անյարմար կերպով էին բաժանված և ամբողջ ներկայացումը խիստ պէս շատ խայտառակ կերպով անցաւ. Ներկայացման վերջը եղան «հայկական պարեր» և երգվեցան «հայկական երգեր», բայց թէ պարերը և թէ երգերը վերին աստիճանի այլանդակ ու անճոռնի էին. Ինչպէս երեւում է հայոց հասարակական և մտաւոր կեանքի բոլոր փակտորները փոքր առ փոքր ընկնում, այլասերվում, այլանդակվում են. Մեր դպրոցները ընկնում են, մեր գրականութիւնը ընկնում է, մեր մամուլը ընկնում է, մեր թատրոնն էլ ընկնում է.

—ՇՈՒՇՈՒՑ մեզ գրում են օգոստոսի 30-ից հետեւեալը. «Այս օրերս թափառական թուրքերը սարերից վերադառնալիս իրանց հետ բերում են մի հայ աղջիկ, որին դեռ եւս գարնան ժամանակ, սար գնալիս, մի արտի մօտով անցնելու ժամանակ՝ յափշտակել էին, յանկարծակի ձիու վրա նստացնելով նրան ու շրթունքը ծածկելով. Այժմ ճանապարհին այդ աղջիկը տեսնելով երեք հայ ձիաւորներն, մի կերպ հասկացնում է նրանց իր դրութիւնը, աղաչելով որ ազատեն իրան. Ձիաւորներից երկուսը սկսում են հեռուից հետեւիլ թուրք թափառականներին, իսկ երրորդը անմիջապէս իմացնում է դէպքը պրիստավին. Պրիստավը իր հետ մարդ վեր առնելով հասնում է աղջկայ յափշտակողներին, խլում է նրանցից յիշեալ աղջկան ու բերում է Շուշի. Յափշտակողներից մի քանիսները կալանաւորված են.»

—Գուցէ ոչ մի բան մեր դպրոցական կեանքի մէջ այնքան արագ չարժվան մէջ չէ, որքան հայ վարժապետների ռոճիկը, որը անդադար իջնելով իջնում է, և պակասելով պակասում է. Այժմ սովորական է վարժապետներին 300, 200, եւ 150 րուբլի տարեկան ռոճիկ առաջարկելը, իսկ վարժուհիներին 100 եւ 120 րուբլի ռոճիկ նշանակելը, — սովորական երեւոյթների շարքըն է անցել վաղուց արդէն . . . Դպրոցական վարչութիւնների այդ հարստահարութեան ոչ ոք չէ էլ մտածում արգելք դնել, ոչ ոք անբարեխղճութիւն չէ համարում մանկավարժական գործունէութեան նուիրված անձինքների աշխատանքը հարստահարելը. չէ՞ որ խնայողութիւնը դպրոցի օգուտին է, — մտածում են մեր դպրոցների խնայող հոգաբարձուները, և ընդունակութիւն չունեն մի քիչ աւելի հեռու նայելու և նկատելու, որ դրանով նրանք անգիտակցաբար հեռացնում են դպրոցներից լաւ վարժապետներին եւ վարժուհիներին, տեղ տալով այնպիսի մարդկանց, որոնք պատրաստ են ծառայել դպրոցում մի «փոր հացի» համար, ինչպէս ժողովուրդն է ասում, ոչինչ զանազանութիւն չը դնելով դպրոցի և մի որ և է խանութի կամ գրասենեակի մէջ . . . (Մշակ)

ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ Ի ԿԻԼԻԿԻԱ

. . . Մէրսին Կիլիկիոյ առաջին նաւահանգիստն է. ունի 1200 տուն չափ բնակիչ, որ կը բաղկանայ Մահմետական (Թուրք և արապ), Հայ, Յոյն տարրերէ, կան նաև եւրոպացի գաղթականներ որք օր ըստ օրէ բազմանալու վրայ են. տասն տարի առաջ այս քաղաքը շատ պզտիկ էր. սակայն այդ ժամանակէ, մանաւանդ Երկաթուղին հաստատուելէ ի վեր մեծ փոփոխութիւն կրեց և վաճառաշահ տեղ մը դարձաւ. Օդը և ջուրը լաւ չեն, սաստիկ տաք կ'ընէ, այս տարի տաքութեան աստիճանը մինչ 46 ի բարձրացաւ և այս պատճառաւ շատ մը հիւանդութիւններ յառաջ եկան. Հակառակ այդ վիճակի, բնակիչք միշտ բազմանալու վրայ են. Հոս իւր անհուն հարստութեամբ նշանաւոր է Մավրոմաթի անունով յոյն վաճառական մը որ կարող է այսօր գնել բոլոր Ատանայի նահանգը. Եւ այս մեծ հարստութիւն ձեռք ձգած է այդ փոքրիկ քաղաքին մէջ. Տեղւոյն շէնքերը Կիլիկիոյ միւս քաղաքներուն շէնքերէն բոլորովին տարբեր են, և եւրոպական ձեւով շինուած են. հոյակապ շէնքերուն մէջ նշանաւոր են Մըշեան Փանոս էֆ.ի ապարանքը և Յունաց եկեղեցին.

Հայք թուով 100 տունէ հազիւ կը հասնին. Ունին մի եկեղեցի և մի վարժարան, վերջնոյն մէջ կը դաստիարակուին 100ի մօտ երկսեռ ուսանող. ասոնք իրենց ծնողաց պէս թրքախօս չեն, կը խօսին զուտ հայերէն, զոր կարծես գրականութեամբ ուսած են. Ճիզուիթք և Բողոքական միսիոնարք աստ եւս հաստատուած են, մէն մին ունի եկեղեցի և վարժարան ուր կը դաստիարակին մեծաւ մասամբ արաբացի և յոյն տղաքներ. Սոցա մէջ խիստ քիչ հայեր կը գտնուին.

Երկաթուղին 1½ ժամուան մէջ Մէրսինէն Տարսոն կը հասնի, որ շատ հին քաղաք մ'է և Պօղոս առաքելոյն ծննդավայրն եղած է. Մահմետական, Հայ և Յոյն ըլլալով 1800 տունէն աւելի բնակիչ ունի. իւր շուրջը կը գտնուին շատ մը գիւղեր. Այս քաղաքի դաշտերը միւսներէն աւելի բարեբեր ըլլալով կ'արտադրէ բամբակ, սուսամ և ցորեն. Քաղաքին մէջ նշանաւոր է Հայոց եկեղեցին, որուն կից կը գտնուի կանոնաւոր երկսեռ վարժարան մը ուր կ'ուսանին 200էն աւելի տղաքներ. տեղւոյն առաջնորդն է Գեր. Եղիշէ վարդապետ Գալֆայեան որ ուսեալ և գործունեայ անձ մ'է. մէկ ու կէս տարիէ ի վեր ստանձնած է առաջնորդութեան պաշտօնն, և այս ժամանակի մէջ շատ մը ազգային գործեր կարգադրած և հետզհետէ կարգադրելու վրայ է. Վարժարանաց դասատուն է Եսայի էֆ. Պօլատեան որը անխոնջ աշխատութիւնն եւս գովեստի արժանի է. Տարսոնցի Հայք ներկայիս մէջ նիւթապէս այնչափ զօրաւոր չեն, այս պատճառաւ Գեր. Առաջնորդը Միաց. և Հայուհեաց ընկերութեանց դիմած է, առաջնէն վարժարանի աղքատ ուսանողաց դասագիրքն, իսկ երկրորդէն վարժուհի մը խնդրելով. Լիայոյս ենք թէ յիշեալ երկու բազմօգուտ ընկերութիւնք կը հաճին իրենց ուղղեալ աղերսը մտիկ ընել և քաջալերել ժողովուրդ մը՝ որ իրաւամբ արժանի է քաջալերութեան. Ընթերցասիրաց անուամբ կայ նաեւ նորահաստատ ընկերութիւն մը, որոյ անդամք շաբաթը քանի մ'անգամ ժողովուելով հայ. տաճկ. և գաղղ. կ'ուսանին. Պապականութիւնն ու Բողոքականութիւնն հոս ալ մուտք գտած են. Անցեալ տարի Ամերիկայէն եկող Յարութիւն Ճէնանեան անունն անձը բացած է գիշերօթիկ որբանոց մը ուր կ'ընդունի ամեն ազգէ պատանիներ, զորս՝ Ամերիկայէն ստացած մեծ գումարի մը շնորհիւ կրթելով Պօղոս առաքեալի պաշտօն պիտի կատարէ. Աներկբայ եմ թէ Հայք իրենց բարեկարգ վարժարանով պիտի կարենան մրցիլ նորա հետ և յաղթել կրթել.

Տարսոնէն 1½ ժամուան մէջ երկաթուղիով կը հասնինք Ատանա. Բնակիչք են Մահմետական, Հայ և Յոյն որք կը բաղկանան 25,000 տունէ. քաղաքը հիմնուած է Սիհոն գետին եզերքը որ երբեմն յորդելով շատ տուներ կը կործանէ և վնասներ կը պատճառէ. Այս քաղաք Կիլիկիոյ մայրաքաղաքն ըլլալով առաջին վաճառաշահ տեղ մ'է, ուր կը դիմեն ամեն կողմէ անթիւ պանդուխտներ իրենց ապրուստը ճարելու, և իբր առատաբերութեամբ պզտիկ Եգիպտոս կոչուած է. Անցեալ տարի այս քաղաքին դաշտերը չորնալուն Կիլիկիոյ և սահմանակից ուրիշ նահանգաց ամեն կողմ գրեթէ սովով տառապեցաւ, քանզի այդ կողմերու ժողովուրդը չը կրցաւ աշխատութեան համար Ատանա դիմել, ինչպէս ամեն տարի. Իւր բերքերն են գլխաւորապէս բամբակ, ցորեն, սուսամ, ծխախոտ և բուրդ. Կան բամբակի, երկաթի և նի զանազան գործարաններ. Այս տարի հունձքըն առատ է, այսու ամենայնիւ չկրնար տակաւին այն մեծ վնասը լնուլ զոր ժողովուրդն ունեցաւ անցեալ տարուոյ մէջ. Հայք 6000 տունէ աւելի կը հաշուին. Վաճառականութեան և արհեստի մէջ լաւ դիրք մ'ունին. Ազգ. վիճակը լաւ է. Տեղւոյն Առաջնորդ Գեր. Մկրտիչ Եպիսկոպոս իւր ծանօթ գործունէութեամբ պաշտօնի ձեռնարկելէ ի վեր մեծ զարկ մը տուաւ ազգ. գործոց կարգադրման. Բացի ծաղկոցէ, Աբգարեան անունով երկսեռ վարժարան մը կայ, ուր կ'ուսանին 300 է աւելի աշակերտք. վարժարանաց վիճակը խիստ բարեկարգ է շնորհիւ Ուսումնասէր երիտասարդութեան որ տիւ և գիշեր կը ճգնի վարժարանաց յառաջադիմութեան համար. մինչ անցեալ տարի Ատանայէն ոչ ոք կար ի Կ. Պոլիս դաստիարակութեան համար, սակայն տարի մ'է որ Ատանացիք սկսած են իրենց զաւակունքը հոս բարձր. վարժարաններ ղրկել աւելի բարձր ուսում առնելու համար. այս մասին յիշատակութեան արժանի է Մեծ. Աբիսողոմ էֆ. Գասպարեան՝ որ ամեն ջանք եւ զոհողութիւն ի գործ դնելով տասն երկու պարոններ բերաւ հոս եւ Պերպէրեան վարժարանն առաջնորդեց. կը յուսամ թէ այս ուսանողաց թիւն ամեն տարի պիտի բազմապատկի. զի շատեր՝ որոց զաւակունք տակաւին տեղւոյն նախակրթարանին մէջ կը գտնուին՝ կը փափաքին այս օրինակին հետեւիլ. Քանի մը տարի առաջ երկու ընկերութիւնք կային աստ որք այլ և այլ պատճառներով այժմ անգործութեան դատապարտուած են. Յայտնի է թէ Գեր. Մկրտիչ Եպիսկոպոս շատոնց ի վեր կ'աշխատէր տպարան մը հաստատել. այժմ գրեթէ յաջողած է, տպարանը կը գտնուի յԻսկէնտէրիէ և հրամանագիրն ալ քիչ ատենէն պիտի ելլէ. Հայ Եկեղեցւոյ թշնամի ամեն օտար կրօնք կը գտնուին յԱտանա. Իւրաքանչիւրն ունի եկեղեցի եւ վարժարան. Բաւական տարիներէ ի վեր հոս կրօնական շարժում չերեւիր և անշուշտ յետ այսորիկ չպիտի երեւի շնորհիւ բարեխնամ առաջնորդի աշալուրջ հսկողութեան և բարեկարգ վարժարանաց, որք ժամանակ մը կը պակսէին անդ. Բաց ի Հաճընէ և Զէյթունէ, Ատանայի և Կիլիկիոյ ուրիշ բոլոր քաղաքներու բնակիչք թրքաբարբառ են, սակայն արդի երիտասարդութիւնը մաքուր և զուտ հայերէն կը խօսի. Մահմետականք ունին քանի մը Ռիւշտիէ և մէկ Իտատիէ վարժարան. վերջինը 2-3 տարի առաջ կառուցուեցաւ ու բացուեցաւ. հոս կ'ուսանին ամեն ազգէ և ամեն կրօնքէ աշակերտներ, բաւական ալ հայեր կը յաճախեն.

Ս. Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

«ԲԻՒԶԱՆԴԵԱՆ» ԳՐԱՏՈՒՆ

Բիւզանդեան Գրատունն որ ի Ղալաթիա, Սեզրոս խան, թիւ 5, պատիւ ունի ծանուցանել արգոյ հասարակութեան որ սեպտեմբ. 1 է սկսեալ ամէն ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ և ՈՒՐԲԱԹ օր առաւօտէ մինչև երեկոյ բաց պիտի մնայ, իսկ միւս օրերն առաւօտ եւ երեկոյ միայն ըստ առաջնոյն. Հայերէն, տաճկերէն և մասնաւորապէս Ֆրանսերէն լեզուով զանազան տեսակ դպրոցական եւ դասական գրեանք եւ ուրիշ բազմաթիւ հրատարակութիւնք յոյժ դիւրամատչելի գիներով կը վաճառուին, յանձնարարութիւնք մեծ կամ փոքր, Հայ, Թուրք կամ ո և է եւրոպական լեզուով գրեանց վրայ կ'ընդունուին և ընդ փոյթ կը գործադրուին՝ կանխիկ հատուցմամբ. Ընթացիկ հաշիւք կը շարունակուին թէ՛ մայրաքաղաքիս և թէ գաւառաց մէջ մեր ունեցած թղթակցաց հետ՝ յատուկ պայմանագրութեամբ. 2077 4—12

Ղալաթիա, Սեզրոս խան, թիւ 5.

ԿԻՒԼՏԷՍԹԷ

ՅՕՐԻՆԵԱՑ ՄԻՀՐԱՆ ԷՖԷՆՏԻ ԱԲԻԿԵԱՆ

Սոյն ընտիր գիրքն եւ իւր հայերէն բանալին յատկապէս կը յանձնարարեմք իբր միակ ուղեցոյց ամեն անոնց որք կը փափաքին առանց դասատուի ինքնիրեն ուսանիլ Թուրքերէնէ [illegible] (իմլա) եւ պաշտօնական բազմազան գրուածոց [illegible]. գին 100 փարա.

Ընդ մամլով

1. Էլիֆպայի Օսմանի (պատկերազարդ).
2. Մուդավվէլ սարֆը օսմանի.
3. Տարերք Օսմանեան լեզուի.

2083

ԻԼԱՆ

ՊԱԶԸ ՍԸՐԱՍՔԵՐԻ

Պահրը Սէֆիտ պօղազը Թօփճու ալայլարը իլէ խօմփէրխամ Թապուրլարը իտարէլէրի իչիւն մահալլինճէ մէվճուտ միւնագասայա գօնուլան էրզագտան նօհուտուն պէհէր գըյէսի ալթմըշ տօգուզ փարայ, Թուզուն օթուզ փարայ, սապօնըն իւչ ղրուշ օթուզ փարայ, չէքէրին իւչ ղրուշ եիրմի պէշ փարայ, բաթմաճըն գըրգ պիր փարայ, ֆասուլեանըն ալթմըշ տօգուզ փարայ, սամանըն սէքիզ փարայ վէ խօշարմա չէթ մօմունուն պէհէր սանտըղը ալթմըշ ղրուշա օլարագ, մահալլի Թալիպլէրի եօզտէլէրինտէ օլուպ, իւոլըն եիրմի տէօրտիւնճիւ ճումա իրթէսի կիւնիւ իհալէի գաթիյէլէրի իճրա օլունաճաղընտան վէ զիքր օլունան Թօփճու ալայլարը նանը մուայէնաթը իչիւն միւպաշերաթնա լիւզում կէօրիւնէն եիրմիպէշ պին քիլէ հընթանըն կէրէք Թօփտան վէ կէրէք օն պիրեր կիւն միւտտէթլէ պէշ պին քիլէ իւզէրինէ մագումէն պաշգաճա միւնագասայա գօնուլտուղունտան, կէրէք էրզագը մէզքիւրէնին Թէնզիլինէ վէ կէրէք մէզքիւր պուղտայըն մէճմուէն վէ եա գըսմէն իհթասընա րաղպէթ պուլունանլարըն մագամը Սէրասքերի լէվազըմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր.

17 Էյլուլ 1888	2098
Նօ. 12	1—3

ԻԼԱՆ

ՊԱԶԸ ՍԸՐԱՍՔԵՐԻ

Ինշաաթը ասկէրիյէ իչուն պիր տէֆայըլըգ մուպայաա օլունմագ իւզրէ մէվգըյի միւնագասայա գօնուլան օն պին ատէտ չիֆթէ սամօրճը Թահթասընըն իւոլըն եիրմի պիրինճի չարշընպէհ կիւնի գարարը գաթիյէ վէ իրթէսի կիւնի իհալէի Թէնզիլաթը իճրա օլունաճաղընտան Թալիպ օլանլարըն ինշաաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր.

17 Էյլուլ 1888	2099
Նօ. 13	1—3

ԻԼԱՆ

ՊԱԶԸ ՍԸՐԱՍՔԵՐԻ

Զիֆթլէր հարբիյէ հիւմայունի իչուն Թօխումլըգ օլարագ միւպայաա օլունաճագ պէշ պին քիլէ սիւնպիւլ հուլաֆըն իչպու իւոլըն բումէնին եիրմի պիրինճի չարշընպէհ կիւնի պիլ միւնագասա գարարը գաթիյէ վիրիլէճէկ կիւնտէն իթիպարըն Թալիպ օլանլարըն մագամը սէրասքերի լէվազըմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր.

17 Էյլուլ 1888	2100
Նօ. 14	1—3

ԻԼԱՆ

ՊԱԶԸ ՍԸՐԱՍՔԵՐԻ

Ծինուտ ճէնապը միւլիւքեանէ մուայէնաթը իլէ հայվանաթը միրիյէ իչիւն սէնէի հալիյէ շուպաթը նիհայէթինէ գատար լիւզումը օլան եիւզ ալթմըշ պին քիլէ ճէտիտ պուղտայ վէ ալթը միլեօն տէօրթ եիւզ պին գըյէ ճէտիտ արփանըն էսամը Այտըն Խիւտավէնտիկեար Էնգարէ Թրապզօն Ատանա Մամուրէթ Սըվաս Գօնիա վիլայէթլէրի իլէ Սէրֆիճէ Գուտս սանճագլարընըն աշար միւլթէզիմլէրի սէնէտաթը ճիրօ Թոհլէրէք Թէսվիյէ վէ մազսուլ օլունմագ շարթը վէ չէրաիթիլէ Թէսլիմ իլէ Թալիպլէրի օլուղընտան վէ իւոլըն բումէնին եիրմի պիրինճի չարշընպէհ կիւնի գարարը գաթիյէ վէ իրթէսի կիւնի իհալէի Թէնզիլի գատարը օլունաճաղընտան իհթասընա Թալիպ օլանլարըն շէրաիթը անլամագ իւզրէ խանլէրին մագամը սէրասքերի լէվազըմաթը տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր.

17 Էյլուլ 1888	2101
Նօ. 15	1—2

AU CROISSANT ‖ Օ ԳՐՈՒԱՍԱՆ

94, Եուքսէք Գալտըրըմ, Վոյվոտայի դիմաց, 94

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՀԱՆԴԵՐՁԵՂԻՆԱՑ

Արանց, երիտասարդաց եւ տղայոց համար

Օ Գրուասան վաճառատունը ծանօթ է իւր վայելուչ և հաստատուն հանդերձներով.
Օ Գրուասան վաճառատունը ծանօթ է իբր ամեն տեղէ աւելի աժան վաճառող.

Ամառնային եղանակ

Ամբողջ քօսթիւմ, կապոյտ, սեւ- շագանակագոյն կամ ֆանթէզի շէվիօթէ, զուտ բուրդ, լաւ կարուածք, խնամօք կարուած	32 ֆրանք
Պանթալօն և ժիլէ կամ Ռըտինկօթ և ժիլէ՝ Ռուպէի ֆասօնէ կամ գծաւոր, վերջին նորաձեւութիւն	38 ֆրանք
Գծաւոր բանթալօն, հաստատութիւնն երաշխաւորեալ, վերջին նորելուկ	13 ֆրանք
Բօնժուր միօրինակ կամ գծաւոր, վայելուչ կարուածք, մեծ խնամքով կարուած	36 ֆրանք

1506

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳՂԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգղ. ոսկի 1,000,000 — „ՖԻՆԻՔՍ" — Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրու-թեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետուարք Անգղիոյ ամենահարուստ և համբաւաւոր դրամատէրքն են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 16,000,000 Անգղ. ոսկւոյ գումարն զոր յարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։ 1799

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոյս, որք ունիմք լիակատար իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍԻՒԱՆ և ԸՆԿ. միակ գործակալք ի Պոլիս և ի Շրջակայս

Թիւ 12, Սանտալճը խան, Ղալաթիա, Աւստրիական Թղթատան վերև։

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԵՐԻ

Պաշրը Սիլաշտա վագը Քիլեօս, Թաբէքիս վէ Բուժէլի ֆէնէրի վէ Պրքեպիշա գալէլէրինտէքի ասաքիրի Շահանէ իչիւն մուգթազի նանը ազիզ թալինամէ իչիւն կիւլխանէ ֆրունունտան միրիլէճէք նիւզ գըյէ տագիգէ մուգաւիլ նիւզ եիրմի գըյէ էթմէք իթասը թալիպի եօգտէսինտէ օլուպ, իլուլըն եիրմի պիրինճի չարշէնպիհ կիւնիւ պիլմիւզայէտէ գարարը վիրիլէճէկինտէն, թալիպ օլանլարըն մազամը Սէրասքէրի լէվազիմաթ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

15 իլուլ 1888 — 2066

Նօ. 10 — 3—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԵՐԻ

Պէշլինճի օրտուլի Հիւմայուն մէրքէզինտէ թէսլիմ օլունաճագ ճս պինտէն ճն իւչ պին չիֆթէ գատար լիվատիւ չօրապլըրըն պէհէր չիֆթի պէշ պուչուգ գրուշա թալիպի եօգտէսինտէ օլուպ, իլուլըն եիրմինճի կիւնիւնէ գատար պէհէր կիւն միւնագասայը իճրա օլունարագ մէզբիւր կիւնտէ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն, իթասընա վէ եիրմի պիրինճի կիւնիւ եիւզտէ պէշ թէնզիլինէ թալիպ օլանլարըն մազամը Սէրասքէրի լէվազիմաթ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

15 իլուլ 1888 — 2097

Նօ. 11 — 3—3

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՈՒՑ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐ ԴՐՈՇՄԱԹՈՒՂԹՔ

1305 Զիլգատէ 3/17 ի կայսերական Հրովարտակին համեմատ, Ելեւմտից նախարարութեան համաձայնութեամբ, և իբր շարունակութիւն 1885 օգոստոս 29/10 Թուով հրատարակեալ ծանուցման, Օսմ. Հանրային Պարտուց Թողեալ հասութից վարչութիւնն այս օրէն սկսեալ շրջաբերութեան կը հանէ, յառաջիկայ սեպտեմբեր 1/13ին Կ. Պոլսոյ և 15/27ին գաւառաց մէջ գործածուելու համար, դրոշմաթուղթեր որք պատրաստուած են վերոյիշեալ կայսերական հրովարտակին տրամադրութեանց համաձայն, և որոց վրայ գրուած է թէ ինչ գործածութեան սահմանեալ են։ Սոյնք են.

1. Կառավարական պաշտօնատանց ըստացագրերու յատուկ դրոշմաթղթեր (Տէ-ֆտէրէ րէսմիէ Մուգաւէլէ մուհուրու) որք պիտի գործածուին դրոշմելու համար այն ամեն ստացագրերն որք կը հաստատեն տրոց վճարումը (10/40 մինչև 100 դրուշի համար և 20/40 100 դրուշէն անդին) և զորս կուտան բոլոր Հանրային սնտուկները, մաքսային վարչութիւնք և այլք, վարձակալք և ամեն պաշտօնեայք որոց պաշտօնն է հաւաքել ամեն տեսակ տուրքերն, հարկերն և այլն։

2. Մէկ դրուշնոց Դրոշմաթղթեր հանդերձ յիշատակութեամբ, (Մէ-րու-ր Բէլտէրէնիէ մուհուրու) և որք պիտի փակցուին Մէ-րու-ր Բէլտէրէսի անուանեալ անցագրոց վրայ։

3. Երեք դրուշնոց Դրոշմաթղթեր հանդերձ յիշատակութեամբ, (Բօու-ծ-ր-ր վէ տուր-ր մուհուրու), որք պիտի փակցուին անցագրոց, որդեգրութեան և ձեռնտուութեան արտօնագրոց վրայ։

4. Համեմատական Դրոշմաթղթեր 10/40էն մինչև 500 դրուշ (Թէ-ր-ս-ղ վէ Ի-ծ-ր-ղ Չ-ր-ր-ղ-ղ-ր-ր մուհուրու), որք պիտի գործածուին ամեն անշարժ կալուածոց գնման և փոխանցման վերաբերեալ Մոլլա-խ-նէներուն արժէքին համեմատական դրոշման համար, և որոց գործածութիւնը պարտաւորիչ պիտի ըլլայ վերոյիշեալ թուականներէն սկսեալ, եթէ ոչ օրինազանցք պիտի ենթարկուին Դրոշմի օրինաց տրամադրած տուգանաց։

Դրոշմի գինը հարկատուին վրայ է, որ չպիտի կրնայ զերծանիլ այս հարկէն մինչև իսկ թողլով պաշտօնագիրն որուն յանձնումը պարտաւորիչ է։

Արձանագրութիւն կրող դրոշմաթուղթերը միմիայն վերոյիշեալ պաշտօնագրոց դրոշման յատկացեալ լինելով, չպիտի կրնան փակուիլ ուրիշ պաշտօնագրոց վրայ, որք յայնժամ անդրոշմ պիտի նկատուին և օրինական տուգանաց պիտի ենթարկուին։

Այս դրոշմներուն վաճառումը տեղի պիտի ունենայ ի Պոլիս, Դրոշմի կեդրոնական Գրասենեակ'ն, ի Ղալաթիա, Պոլքապանէ, և գաւառաց մէջ Օսմ. Հանր. պարտուց դրասենեակները։ 1418

30/11 սեպտեմբեր 1888 — 8—15

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻ

ԿԱԶԴՈՒՑԻՉ ԶՕՐԱՑՈՒՑԻՉ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

ՔԻՆԱՅՈՎ ՄՍԻ ՀԻՒԹ ՖՈՍՖԱՑՏԸ ՇՕ

Ամենազօրաւոր կազդուրիչն զոր պարտին գործածել նկարաժամ, ծեր, մանուկ, տկար և ամեն փափուկ անձինք։

Բաղկացեալ Մկանաց և Զօրաւոր Ոսկրային գործեանց կազմուածին և զարգացման յոյժ անհրաժեշտ նիւթերով։

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻՆ ամենէն ազդու դեղերու միաւորութիւնն է, ընդդէմ Արեան տկարութեան, Դեղնութեան, Թոքախտի, Ստամոքսի ամեն ցաւերու, փորհարութեան, Հիւծման, երկար ապաքինմանց, ևն. ի մի բան, Թուլութեան, Վատութեան, Զգային ուժհատութեան ամեն միճակներու որոց շատեր չարաչար կը տառապին նմանապէս մեր օրերս։

ԼԻՕՆ—Դեղարան Ժ. ՎԻԱԼ, Պուրպօն փողոց, 14—ԼԻՕՆ — 1997

Միակ գործակալք ներկայացուցիչք ի Կ. Պոլիս ԷՏՈՒԱՐՏՍ և ԱԼՊԵՐԹԻ Պերէքէթ խան, Ղալաթիա

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԻԱՌԼԸՄԱՆ ԵՒ ՊԼՈՒՄՊԵՐԿԻ

Ղալաթիա Պէօյիւք Միլլէթ խան, միջազգային Թղթատարատան վրայի յարկը

Սոյն վաճառատան մէջ խիստ աժան գներով կը վաճառուին ամեն տեսակ ճերմակեղէնք, կանանց համար կրկնոցներ, տղայոց համար հագուստներ, կէս շրջազգեստներ, քօռսէներ, օժտի համար ճերմակեղէնք, բանուածքներ, բազմատեսակ գուլպաներ, թաշկինակներ և այլ այս տեսակ ապրանքներ։

Այս ապրանքներ, որոց ամենքն ալ լաւ տեսակէ են, կը վաճառուին թէ' փոքր և թէ մեծ քանակութեամբ։

Այս ապրանքներ կը պատրաստուին Վիէննայի և Պերլինի յատուկ գործարանաց մէջ։ Նոյնպէս Անգլիաէն, Իտալիաէն և եւրոպական ուրիշ երկիրներէ եւս ապրանքներ կը բերուին։

Գաւառներէ եղած յանձնարարութիւնք կը կատարուին եթէ փոխարէնը փոխանակագրով և կամ Թղթատարական դրամով ղրկուի։

Չը հաւնուած ապրանքները ետ կ'առնուին և ստակը ետ կը տրուի զեղչելով փոխադրութեան ծախքը։ 1180

Հ. ԼԱՆԺ

24, Բէյքէմէզ պօղազ; 32, Մահմուտիէ ճատտէսի — Ղալաթիա

ԽՈՀԱՆՈՑԻ ԳՈՐԾԻՆԵՐ

(Պղնձէ, Յուլածոյ և Երկաթէ Երկաթէ)

ԽՈՀԱՆՈՑԻ ՋԵՌՈՒՑԻՉՆԵՐ

ԲԵԴՐՈԼՈՎ ՏԱՔՑՈՂ ԱՄԱՆԵՐԱՆՆԵՐ

ՊԱՐՏԷԶԻ ԿԱՀԵՐ

Ռազմութեան գործիներ, Աւազանի շատրուաններ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԵՒ ԳԱՂՂԻԱԿԱՆ

ԴԱՆԱԿՆԵՐ

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՄԵՔԵՆԱՅՔ

Տառամոցք-Կշռորդք-Ցորենի կշռորդ

ԵՐԿԱԹԵԱՅ ՄԱՆՐ ԳՈՐԾԻՔ ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ

Հայելաւոր պահարան, Սառցարան, Փրէսեա, Օդը ակցի գործիք, Վէնծիք և նեցի

ԾՈՐԱԿՆԵՐ ՆԱՐՏ—ԹՈՓԵՐ

ԵՐԿԱԹԵՂԷՆՔ ՇԻՆՈՒԱԾՈՒԹԻՒՆՔ

Մառանի նիւթեր, Գինւոյ մամուլներ, Լոգարան, Տուչ

ՕՐՀԱՆՔ ՀՐՇԷՋ ԳԻՒՂԱՏՆ ԳՈՐԾԻՔ

ՔՐԻՍԹՈՖԼԷ ՈՍԿԵՐՉԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ — 676

HUILE DE FOIE DE MORUE DÉSINFECTÉE de CHEVRIER

ՇԷՎՐԻԷԻ ՄՈՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ԻՒՂ ՔՏՈՒԱԾ

Առաջնակարգ դեղագործ ի Փարիզ, ասպետ Պատւոյ լէգէոնի, վարձատրեալ Բ. կարգի Մէճիտիէով, ֆօրմիւլը Իզապէլ-լա-Դաթոլիք պատուանշանին։

ՃԵՐՄԱԿ ԵՒ ԹԱԽԻ

Մորիւ ձկան իւղը խոյծ զտմամբ զտելով, Պ. Շէվրիէ այդ հեղուկին տուած է տախորժելի համ և հոտ, միանգամայն տալով անոր բուժիչ յատկութիւններն։

Այս դիւտին ըստացած հռչակը մեծամեծ վարձատրութիւններ ստացած է, միտալ և պատւոյ վկայական։

Ամբողջ աշխարհիս բժիշկք կը նախադասեն զայն ամեն տեսակներէն։

ԵՐԿԱԹԱԽԱՌՆ

Պ. Շէվրիէ իւր գլխաւոր կատարելագործած է ... մորիւ ձկան երկաթախառն իւղ մը պատրաստելով։ Հակառակ այս խառնման, իւղը զիւրաւ կը մարսուի և բնաւ ախտութիւն չպատճառեր։ Ուստի նախընտրելի է միւս բոլոր երկաթախառն պատրաստութիւններէն և յաջողութեամբ կը գործածուի Թոքախտի, Պրոնշիթի, Վատութեան և Խոյլի համար։ Մանաւանդ կը յարմարի տկարակազմ անձանց։ 711

Ընդհ. մթերանոց, Կեդր. դեղրն. Ն. ԹԷՕՏՕՐԻՏԷՍ, 244, Մեծ փողոց Բերայի, Կ. Պոլիս

Միեւնոյն դեղատան մէջ կը գտնուի նաեւ ՇԷՎՐԻԷԻ կազդուրիչ ԳՕԳԱՅԻ ԳԻՆԻՆ։

ԳՈՒԻՆ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

ԲԻԼԱՅԸՆՍ

Ծովային ապահովագրութիւն։ —Դիմել առ գործակատարն ընկերութեան, Պ. Վ. Ուիթալ, Ուիթալ խան Պահչէ-գափու Պոլիս. կամ Ղալաթիա Մէրթէպանի փողոց Իզզէթ բաշա խան Թիւ 6։ 686

ՕՖԱՊՈՒՔՈՒԼԻՒՆԻ

320—ԲԵՐԱՅԻ ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ—320

Պէ Մ—–լէ ––լ

ԱՊՐԱՆԱՑ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌՈՒՄՆ

Արանց, կանանց եւ տղայոց համար

Օ ՖԱՊՈՒՔ ՈՒԼԻՒՆԻԻ Մեծ Վաճառատունք, հետևելով իրենց յարգ բռնած սովորութեան, կազմակերպած են Արտասովոր մեծ վաճառում մը։ Կարելի եղածին չափ շատ ապրանք վաճառելու և այսպէս սրահի տեղ գին մը երկար վերանորոգելու համար, յիշեալ հաստատութեան տնօրէնք, առանց ոև է զոհողութեան առջև կանգնելու, այս անգամ բացառապէս զրած են այնպիսի զեղչեալ գներ որ անտարակոյս իրենց բազմաթիւ յաճախորդք պիտի փութան օգտուիլ այս անզուգական առիթէն։ Արդարեւ չափազանց զեղչեալ գներով կարելի պիտի ըլլայ գնել Շրջազգեստից համար Բրգեղէն, Մետաքսեղէնք և Թաւիշ, Մուսլին, Շրջազգեստի համար գրէգոնէդ, Վարտիքի համար կերպաս, Ջանազան կտաւք. Գօլտի և Կոշիկ, Ամեն տեսակ Ճերմակեղէն, Հովանոցք և Անձրևանոցք, Թաշկինակ, Փողպատ, Ձեռնոց, Գորգ, Ժէրսէյ, Անկողնի ծածկոց, Զուիցերիական աղնիւգործութիւնք, Ժապաւէն, Լոգարանի համար պիտոյք, Սեղանի Ճերմակեղէնք, Ամերիկան և ուրիշ հազար առարկաներ արանց, կանանց և տղայոց համար։

ՁԱՆԱԶԱՆ ԱՌԻԹՆԵՐ

Շրջազգեստի համար բրդեղէն, 4 1/2ի տեղ 2 3/4 դրուշի Պասմա, 2 դրուշնոցը 1 1/4ի։ Ֆլանէլէ Ժիլէ զուտ բրդէ, սկսեալ 7 դրուշէ։ Մետաքսեայ սատէն, 5 1/2 դրուշնոցը 3 1/2 ի։ Շուէտական կաշիէ ձեռնոց չորս կոճակով, 9 դրշի։ Սկզբնատառերով թաշկինակ, 12ը 8 դրշէ սկսեալ։ Կանանց համար բրդեայ մերակ, սկսեալ 18 դրշէ։ Կանանց համար Ճերմակեղէնք, անզուգական զեղչով։ Ցարդեայ գլխարկներ 75 % զեղչով։

ՀՈՏԱՒԷՏ ՆԻՒԹԵՐ, ԺԱՊԱՒԷՆՔ,

1917 — ԺԱՆՅԱԿՔ — 15—15

ՈՐՈՇ ԳԻՆ. — ԿԱՆԽԻԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄՆ

ՄԻ ԳՆԷՔ

ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՅ ՄԸ

ՈՐՈՒՆՑ ՆԱԽԱՊԷՍ ԱՅՑԵԼԵԼՈՒ

ՍԻՆԿԷՐ

Ամերիկեան գործարանի մթերանոցներն ի ՂԱԼԱԹԻԱ, Եէւքսէք Գալտըրըմ, 120

Թօփաքէօյի աղբիւրին դէմ. ի ԲԵՐԱ, Կալաթա Սէրայի Լիսէին դէմ ի ՊՈԼԻՍ, Մահմուտ փաշա, 90

Ուրիշ ամեն տեղ՝ «Սինկէրի կարի մեքենային «կեղծերը» միայն պիտի գտնէք։

ՎՃԱՐՄԱՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ

(Շաբաթական) — 1761

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒՔԵԱՆ

Ն. ԲԱՔՐ. եւ ԸՆԿ.

Մարսիլիայի և Բոլոր ... Նաւահանգիստներու ...

Ուղղակի և արագ ...

Նաւարկէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն ՓԻՆԻՈՏԻ ԲԸՋԻԼ

Թիւ 17-18 Քիւչիւք Միւլլէ

1608 — Մումհանէ փողոց, Թիւ 15

Ա Ռ Ա Ջ Մ Ա Տ Ո Ւ Ն Ն

Ի ՓԱՅՎԸԼ ՀԱՌՈՒՋ

ՖԻՆՃԱՆՃԸԼԱՐ ԵՕԳՈՒՇՈՒ Կ. ՊՈԼԻՍ

Ց. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ

Սոյն կազմատան մէջ կան Եւրոպական նորըստիր և կատարելագործեալ մեքենաներ որոնցմով կը կազմուին և կը յօրինուին

ՉԱՓԱՒՈՐ ԳՆԵՐՈՎ

ԳԻՐՔԵՐ գեղեցիկ և հաստատուն

ՏՈՒՖԱՐՆԵՐ, վաճառականական եւն.

ԿԱՑԵՏՈՄԵՆԵՐ, խիստ մաքուր և ընտիր։

Յաճախորդաց դիւրութեան համար կազմատունս ունի իրեն կցորդ վաճառատուն մը Թիւ 27 Ֆինճանճըլար-Եօգուշը, ուր կ'ընդունուին յանձնարարութիւնք և ուր կը վաճառուին նաև գրագրական ամեն տեսակ պիտոյք, ընտիր Թուղթ գրիչ, տումարք, պայուսակ, գրապանակ եւ եւ։ 736

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվէրբուլէ և Մանչէսթրէն ձգեռ բեռնուած ...

Անունք	Թոնոյ	Անունք	Թոնոյ
Քամիրսա	4200	Սէֆէր	3000
Ֆէրա	4000	Օտրեխի	3000
Օվանիդ	4000	Ներէիտ	3000
Սէփտրիքս	3250	Պէրա	3000
Թերմա	3250	Լօգիա	800
Մանաստա	3250	Օլինթա	800
Մարքօթիս	3250	Սէսիլ	700

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ. Ուիթալ խան

ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ

1891 — 31, Ճէյմս Սդրիդ, Լիվըրփուլ

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

... Լիվէրբուլ և Արեւելք ...

Անուանք	Թոնիլադօ	Անունք	Թոնիլադօ
Ալճէրիան	2500	Պավարիան	3700
Ալզասիան	2500	Պրուսսիան	3700
Անատոլիան	2500	Ալպեան	3700
Աթէնեան	2500	Իպէրիան	5500
Արաբիան	3700	Իսպէրիան	5500
Կաստիլիան	3000	Իտալիան	5500
Կալիֆորնիան	3000	Լէոնեան	2200
Գամպրիան	3000	Լիպէրիան	2500
Օյլիմիան	2000	Լիպեան	808
Նուպիա	700	Օսմերթա	700
Էճիպտեան	3700	Բէրուեան	3800
Ֆլորիան	3700	Վալէնսիան	6800
Ֆլէմինկեան	3700	Սաքսոնեան	6800

Ֆրէյթի շոգենաւը, Նաւապետ Լաւբանտոն ընդհանուր վաճառքով Լիվըրբուլէն սոյն հասաւ։

Ֆրէյթի շոգենաւը, Նաւապետ Հարիպ, ամսոյս 26ին սոյն վերադառնալով ի մօտոյ դէպ ի Լիվըրբուլ պիտի ուղեւորի։

Ուղեւորներու համար ... փոխադրութեան

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԵՅԼԱՆՏԻՆ Գործակալ

Թիւ 1, Մէհմէտ Ալի փաշա խան, Ղալաթիա

Նաւատէրեր, Ֆրէտէրիք Լէյլանտ և ընկ. Լիվըրբուլ

Գործակալութիւնք

Ի Զմիւռնիա, Լաւռէնտ Լաֆոնդէն. Կիպրոս ..., Պ. Պ. ... Եղբարք. Սելանիկ, Կ. Լ. ... և ընկ. Մալթա, Ո. ... Տիրա, Ս. ... և ընկ. Ջմիւռնիա, Պ. ... և ընկ. 1596

ՔԱՐԲԵԱՆԻ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրբուլ, Մանչէսթրէն և Օտեսայ ձգեռ նաւնավարութեան բեռնուած

Անունք	Թոնոյ	Նաւապետ
Այա Սօֆիա	3,000	Ռէզ
Ալպանիա	2,500	Ոսպորն
Ալպանիան	2,500	Գուռիպլեան
Լիպանիա	2,500	Ռիկէ
Մատէյրնիա	3,500	Մայլ
Բուլկարիա	2,800	Ֆօթերկիլ

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով փոխադրուել կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներ և Ամերիկայի համար։

Ամեն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ ԲՕՐԱ ԵՒ ԸՆԿ Գործակալ

1886

Արտօնատէր — Օ. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ 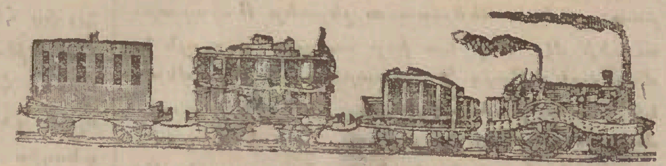 ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒՉԻՒՔ-ՉԷՔՄԷՃԷԻ

Սկսեալ ի 14 Օգոստոս (Ն. Տ.) 1888, մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒՉԻՒՔ-ՉԷՔՄԷՃԷ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ (Առաւօտ / Իրիկուն; ժ. վ.)

Կայարան	4	52	6	8	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	2
Կ. Պոլիս	6 33	7 —	7 55	8 31	9 20	9 50	10 45	11 15	1 10	2 35	3 45	4 35	5 5	5 20	6 4	6 34	7 10	8 15
Գում—գափու	6 42	7 14	8 10	8 40	9 29	9 59	10 54	11 24	1 19	2 44	3 54	4 44	5 14	5 29	6 13	6 43	7 19	...
Եէնի—գափու	6 46	...	8 14	8 44	9 33	10 3	10 58	11 28	1 23	2 48	3 58	4 48	5 18	...	6 17	6 47	7 23	...
Ցամուռ փաշա	...	...	...	...	...	...	—	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Սամաթիա	6 52	...	8 20	8 50	9 39	10 9	11 4	11 34	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Եէտի—գուլէ	6 57	7 27	8 25	8 55	9 44	10 14	11 9	11 39	1 29	2 54	4 4	4 54	5 24	...	6 23	6 53	7 29	...
Մագրիգիւղ	7 9	7 50	8 36	9 7	9 55	10 26	11 20	11 51	1 33	2 59	4 9	4 59	5 27	5 38	6 28	6 56	7 35	...
Այ Ստեֆանօ	7 18	8 3	...	9 16	...	10 35	— ...	12 2	1 45	3 10	4 21	5 11	...	5 50	6 40	...	7 47	8 41
Քիւչիւք Չէք.	...	8 13	...	...	...	...	— ...	12 10	1 54	...	4 30	5 20	...	5 59	6 49	...	7 57	...
	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	⋮	8 5	...

ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ (Առաւօտ / Իրիկուն; ժ. վ.)

Կայարան	3	5	1	7	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	51
Քիւչիւք Չէք.	...	6 50	...	...	...	...	...	...	...	1 27	...	...	...	...	...	...	...	...
Այ Ստեֆանօ	6 30	7	...	8 2	...	9 20	...	10 45	...	1 36	2 35	...	4 35	...	5 41	6 4	...	6 54
Մագրիգիւղ	6 40	7 10	7 51	8 11	8 41	9 30	10	10 55	11 25	1 46	2 45	3 55	4 45	...	5 51	6 14	...	7 7
Եէտի—գուլէ	6 55	7 24	...	8 25	8 55	9 44	10 14	11 9	11 39	1 58	2 59	4 9	4 59	5 42	6 3	6 28	7 4	7 22
Սամաթիա	6 59	7 28	...	8 29	8 59	9 48	10 18	11 13	11 43	2 2	3 3	4 13	5 3	5 46	...	6 32	7 8	7 39
Ցամուռ փաշա	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Եէնի—գափու	7 5	7 34	...	8 35	9 5	9 54	10 24	11 19	11 49	2 8	3 9	4 19	5 9	5 52	...	6 38	7 14	...
Գում—գափու	7 9	7 38	...	8 39	9 9	9 58	10 28	11 23	11 53	2 12	3 13	4 23	5 13	5 56	6 12	6 42	7 18	...
Կ. Պոլիս	7 17	7 46	8 15	8 47	9 17	10 6	10 36	11 31	12 1	2 20	3 21	4 31	5 20	6 4	6 20	6 50	7 26	7 51
	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	8

Փոքր ծրարներն անխտիր կ'ընդունուին ամեն կառախմբի մէջ, իսկ մեծ ծրարք Պոլսէն Մագրի գիւղ կամ աւելի հեռի կայարանաց միջև բանող կառախմբոց մէջ միայն կ'ընդունուին. Թիւ 1 և 2 կառախումբերն ունին Ա. Բ. և Գ. կարգի վակոններ. միւս կառախումբերն ունին միայն Բ. և Գ. կարգի վակոններ։